

Załącznik do Uchwały Nr XXI/ 141/2008
Rady Powiatu Grodziskiego
z dnia 24 czerwca 2008 r.

**PROGRAM
USUWANIA WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
DLA
GMIN POWIATU GRODZISKIEGO**

Grodzisk Wielkopolski, czerwiec 2008 r.

**Program przygotowała:
Natalia Chorąziak
Naczelnik
Wydziału Ochrony Środowiska,
Rolnictwa i Leśnictwa
Starostwa Powiatowego
w Grodzisku Wielkopolskim**

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Cele „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gmin Powiatu Grodziskiego”	4
3. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego	4
3.1. Występowanie w przyrodzie i właściwości azbestu	4
3.2. Ogólne zastosowanie azbestu	5
3.3. Wpływ azbestu na organizm ludzki	6
4. Obowiązujące przepisy i procedury w zakresie postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest	6
5. Informacje o ilości, stanie i gospodarce wyrobami i odpadami zawierającymi azbest w Gminach Powiatu Grodziskiego	25
6. Finansowe aspekty realizacji programu	26
7. Harmonogram rzeczowy realizacji programu	28
8. Podsumowanie	28
9. Załączniki	30

1. WSTĘP

Zarząd Powiatu Grodziskiego realizując obowiązki ustawowe wynikające z przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.) ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późn. zm.) zlecił wykonanie projektu Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami. Dnia 27 stycznia 2004r. Uchwałą nr XV/76/2004 Rada Powiatu Grodziskiego przyjęła „Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Grodziskiego”. W czerwcu 2007r. Zarząd Powiatu sporządził sprawozdanie z wykonania POS i PGO. Dokonał pewnych założeń do aktualizacji ww. dokumentów. Stwierdzono, iż problemem stało się użytkowanie nieruchomości, na terenie których znajdują się wyroby zawierające azbest. Również „Program Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest Stosowanych na Terytorium Polski” wskazuje na konieczność odrębnego potraktowania problemu azbestu.

Problem ten według przedstawionych dokumentów powinien być podjęty na poziomie krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym. Koordynacja działań w tym zakresie na poszczególnych poziomach zarządzania ma pozwolić na dokonanie zintegrowanej oceny skali zagrożenia azbestem oraz przyczynić się do rozpoczęcia procesu likwidacji materiałów azbestowych z zachowaniem zasady minimalizacji odpadów oraz ich bezpiecznego składowania.

Działania programowe, jak i te dotyczące samego postępowania z azbestem należącym do grupy odpadów niebezpiecznych, wynikają z procedur ustawowych będących wynikiem dostosowania prawa dotychczas obowiązującego w Polsce do wymogów Unii Europejskiej. Przepisy obowiązujące w kraju w sposób szczególnie obligują samorządy do uczestnictwa w tym procesie, dla zapewnienia ochrony życia i zdrowia ludzi oraz ochrony środowiska naturalnego zgodnie z konstytucją i zasadą zrównoważonego rozwoju.

Jak wynika z prowadzonej inwentaryzacji wyrobów azbestowych największe nagromadzenie azbestu występuje w starszych obiektach mieszkalnych oraz inwentarskich stanowiących własność mieszkańców Gmin Powiatu. Główne działania należy więc kierować do mieszkańców Gmin, co jest zgodne z zapisami „Programu Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest Stosowanych Na Terytorium Polski”. Zadania Powiatu powinny koncentrować się w szczególności na koordynacji działań w Powiecie z udziałem Gmin, powinny również dotyczyć edukacji w zakresie bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, jak również wydawania zezwoleń firmom budowlanym i transportowym.

Opracowany na szczeblu powiatowym „Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gmin Powiatu Grodziskiego” pozwoli prowadzić jednolitą, efektywną politykę w zakresie udzielania pomocy w bezpiecznym usunięciu materiałów zawierających azbest z terenu Gmin Powiatu Grodziskiego, a także pełnić funkcję instrukcji postępowania z wyrobami azbestowymi dla środowisk, do których jest kierowany.

2. CELE „PROGRAMU USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA GMIN POWIATU GRODZISKIEGO”

„Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gmin Powiatu Grodziskiego” opracowano kierując się koniecznością likwidacji na terenie Powiatu negatywnego oddziaływania na zdrowie człowieka i środowisko naturalne wyrobów zawierających azbest. Dla osiągnięcia tego celu niezbędne jest wykonanie szeregu zamierzonych czynności, będących programem żądań i prac przyjętych do realizacji w określonym czasie, a w szczególności:

- instruktaż z zakresu postępowania z wyrobami zawierającymi azbest dla osób fizycznych, prawnych, jednostek organizacyjnych, na których ciążyą określone obowiązki z tytułu posiadania obiektów zawierających materiały azbestowe oraz z tytułu wytwarzania, w wyniku remontów, odpadów zawierających azbest,
- zadania posiadaczy, Powiatu i Gmin z tytułu występowania na terenie Powiatu materiałów zawierających azbest, w tym z tytułu posiadania, wytwarzania, usuwania i transportu odpadów zawierających azbest,
- identyfikację możliwości wsparcia finansowego przedsięwzięć związanych z usuwaniem azbestu.

Należy zwrócić szczególną uwagę, że obecnie na terytorium Polski produkcja, stosowanie oraz obrót azbestem i wyrobami zawierającymi azbest jest zabronione na podstawie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest. Natomiast zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest, wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest dopuszcza się w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2032 r.

3. SZKODLIWOSC AZBESTU DLA ZDROWIA LUDZKIEGO

3.1. Występowanie w przyrodzie i właściwości azbestu

Azbest to ogólna nazwa sześciu różnych minerałów z grupy serpentynów i amfiboli powszechnie występujących w skorupie ziemskiej. W Polsce nie występują złoża azbestu nadające się do eksploatacji, a sam azbest występuje na Dolnym Śląsku jako zanieczyszczenie złóż innych surowców mineralnych, między innymi melafiru, gabra, rudy niklu czy magnezytu. Azbest jest także handlową nazwą, odnoszącą się do włóknistych materiałów nieorganicznych minerałów o unikalnych właściwościach chemicznych i fizycznych. Pod względem mineralogicznym rozróżnia się dwie grupy azbestów:

- serpentynowe,
- amfibolowe.

Azbest ma wyjątkowe właściwości chemiczne. Najważniejsze z nich to:

- odporność na wysoką temperaturę,
- odporność na chemikalia, kwasy, zasady, wodę morską,
- odporność na ścieranie,
- duża sprężystość i wytrzymałość mechaniczna,
- jest izolatorem termicznym i elektrycznym,
- znaczna elastyczność,
- niskie przewodnictwo ciepła.

3.2. Ogólne zastosowanie azbestu

Właściwości minerałów azbestowych sprawiły, że znalazły one szerokie zastosowanie w wielu dziedzinach gospodarki na świecie, w tym również w naszym kraju.

Azbest wykorzystywany był na szeroką skalę przez ostatnie sto lat, znajdując zastosowanie w ok. 3-5 tys. (wg różnych źródeł) wyrobach, z czego masowo (około 85% całkowitego wykorzystania gospodarczego) w produkcji materiałów budowlanych. Zasadniczymi materiałami budowlanymi zawierającymi azbest są wyroby azbestowo-cementowe w postaci płyt dachowych i elewacyjnych, przewodów kominowych i zsyków oraz rur do budowy wodociągów i kanalizacji sanitarnej.

Duże ilości azbestu występują przy wytwarzaniu wyrobów przemysłu motoryzacyjnego, elektromaszynowego, artykułów gospodarstwa domowego, jak również w energetyce, hutnictwie, przemyśle stoczniowym, chemicznym, lotniczym, w kolejnictwie.

Azbest wykorzystywany był również między innymi przy produkcji sprzętu gospodarstwa domowego, np. kuchenek, piecyków elektrycznych i gazowych, opiekaczy, suszarek do włosów oraz siatek azbestowych. Surowca tego używano także do produkcji farb, pokostów, klejów, smarów, płytek i wykładzin podłogowych oraz koców gaśniczych.

Z uwagi na brak w Polsce złóż azbestu nadających się do eksploatacji, surowiec stosowany dawniej do produkcji w naszym kraju importowano głównie z ZSRR i Kanady. W latach 70-tych ubiegłego wieku sprowadzano do kraju ok. 100 tys. ton azbestu rocznie, który wykorzystywano przede wszystkim do wyrobu materiałów budowlanych, pokryć dachowych oraz elewacji budynków.

Szacuje się, że na dachach i fasadach budynków oraz w obiektach przemysłowych zamontowanych jest blisko 1.350 mln m² płyt azbestowych, z czego blisko 90 % stanowią dachowe płyty faliste, zwane popularnie eternitem. Znacząca pozycję w bilansie wyrobów azbestowych stanowią znajdujące się w ziemi i budynkach rury azbestowo-cementowe. Szacuje się, że jest ich ok. 600 tys. ton. Znaczna ilość wyrobów azbestowych stosowana jest w hutnictwie i przemyśle ceramicznym. Jest to ok. 60 tys. ton. Masę będących w użyciu wyrobów małogabarytowych, takich jak uszczelki, kształtki, okładziny hamulcowe czy wyroby włókiennicze, ocenia się na 100 tys. ton.

Zawartość azbestu w poszczególnych wyrobach przedstawia się następująco:

- kompozycje azbestowo-cementowych stosowane w budownictwie, jak np. azbestocement, płyty azbestowo-cementowe (eternit), wielkogabarytowe rury kanalizacyjne i wodociągowe, które zawierają 10-15% wag. azbestu,
- ogniotrwałe i odporne na działanie czynników chemicznych płyty, tynki izolacyjne itp. - 25-40% wag.,
- izolacyjne połączenia i płyty azbestowo-kauczukowe do wyrobu uszczeltek - 25-85% wag.,
- materiały cierne (głównie okładziny hamulcowe i sprzęgłowe) - do 70% wag.),
- winylo - azbestowe płytki i wykładziny podłogowe - do 7,5% wag.,
- papier, tektura azbestowa i wojłok, - 25-98% wag.,
- przędza i tkaniny izolacyjne (ubrania ochronne, rękawice, osłony przeciwogniowe i izolacje elektryczne) - 25-98%.

Obecnie na terytorium Polski produkcja, stosowanie oraz obrót azbestem i wyrobami zawierającymi azbest jest zabronione pod odpowiedzialnością karną (kara grzywny, ograniczenia lub pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat) na podstawie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest.

3.3. Wpływ azbestu na organizm ludzki

Wyroby azbestowe będące w dobrym stanie technicznym (nieuszkodzone) oraz odpowiednio zabezpieczone nie stanowią istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego. Zagrożenie jednak pojawia się wówczas, gdy zaistnieją warunki stwarzające możliwości uwalniania się włókien azbestowych do otoczenia. Do sytuacji takich dochodzi najczęściej w wyniku poddawania elementów azbestowych obróbce mechanicznej (łamanie, kruszenie, cięcie i każda inna obróbka), jak również wskutek naruszania struktury wyrobu spowodowanej naturalnym starzeniem się materiału oraz pod wpływem oddziaływania czynników atmosferycznych (korozja). Badania naukowe udowodniły, że azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia w następstwie długotrwałego narażenia dróg oddechowych na wdychanie jego włókien. Oddychanie powietrzem, w którym znajdują się niewidzialne dla oka włókna azbestu może doprowadzić do szeregu chorób układu oddechowego:

- pylica azbestowa (azbestoza),
- rak płuc (najpowszechniejszy nowotwór złośliwy powodowany przez azbest),
- międzybłoniaki opłucnej i otrzewnej (nowotwory o wysokiej złośliwości),
- łagodne zmiany opłucnowe.

Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, czyli takie, które mogą występować w postaci trwałego aerozolu w powietrzu i przedostawać się z wdychanym powietrzem do organizmu. Mają one długość powyżej 5 μm , grubość nie większą niż 3 μm i stosunek długości do średnicy mniejszy niż 3:1. Włókna te wdychane do pęcherzyków płucnych, nie mogą już być wydalone. Ich szkodliwe działanie może ujawnić się dopiero po wielu latach w postaci następujących schorzeń: pylica azbestowa (azbestoza), międzybłoniaki opłucnej i rak płuc. Im więcej jest włókien w powietrzu, którym oddychamy, tym większe jest ryzyko zachorowania na choroby wywołane azbestem.

4. OBOWIĄZUJĄCE PRZEPISY I PROCEDURY W ZAKRESIE POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

Sposób postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest reguluje szereg przepisów prawa: ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest oraz wydane na ich podstawie rozporządzenia wykonawcze. Wykaz aktów prawnych przedstawiono w załączniku nr 1.

Poniżej przedstawiono proponowane przez Ministerstwo Gospodarki procedury postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

GRUPA I. Procedury obowiązujące właścicieli i zarządzających obiektami, instalacjami lub urządzeniami zawierającymi azbest lub wyroby zawierające azbest.

Procedura 1. Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.

Procedura 2. Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

GRUPA II. Procedury obowiązujące wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest – wytwórców odpadów niebezpiecznych.

Procedura 3. Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.

Procedura 4. Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczeniem obiektu, terenu, instalacji.

GRUPA III. Procedura obowiązująca prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Procedura 5. Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

GRUPA IV. Procedura obowiązująca zarządzających składowiskami odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Procedura 6. Składowanie odpadów na składowiskach lub wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

Procedura 1. Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania właścicieli i zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów, gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest. Procedura dotyczy bezpiecznego ich użytkowania.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje cały okres, w którym budynek, budowla, instalacja lub urządzenie przemysłowe oraz teren, niezależnie od ich wielkości lub stanu, charakteryzuje się tym, że znajdują się tam wyroby zawierające azbest.

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia technicznego oraz terenu, gdzie znajdują się wyroby zawierające azbest, ma obowiązek sporządzenia - w 2 egzemplarzach „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”. Właściciele lub zarządcy, którzy spełnili ten obowiązek wcześniej – sporządzają następne oceny w terminach wynikających z warunków poprzedniej oceny, tzn.:

- po 5-u latach, jeżeli wyroby zawierające azbest są w dobrym stanie technicznym i nieuszkodzone,
- po roku, jeżeli przy poprzedniej ocenie ujawnione zostały drobne (do 3% powierzchni wyrobów) uszkodzenia.

Wyroby, które posiadały lub posiadają duże i widoczne uszkodzenia – powinny zostać bezzwłocznie usunięte.

Jeden egzemplarz oceny właściciel lub zarządca zobowiązany jest złożyć właściwemu terenowo powiatowemu inspektorowi nadzoru budowlanego – w terminie do 30-u dni od dnia jej sporządzenia. Drugi egzemplarz zachowuje przy dokumentacji budynku, budowli, instalacji lub urządzenia przemysłowego oraz terenu – do czasu sporządzenia następnej oceny.

Właściciel lub zarządca obowiązany jest do przeprowadzenia inwentaryzacji (spisu z natury) wyrobów zawierających azbest. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest - informacje o wyrobach zawierających azbest, właściciel, zarządca lub użytkownik sporządza w dwóch egzemplarzach:

- 1) jeden egzemplarz przedkłada w formie pisemnej wojewodzie;
- 2) drugi egzemplarz przechowuje przez okres jednego roku, do czasu sporządzenia następnej informacji.

Osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami przedkładają informacje odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.

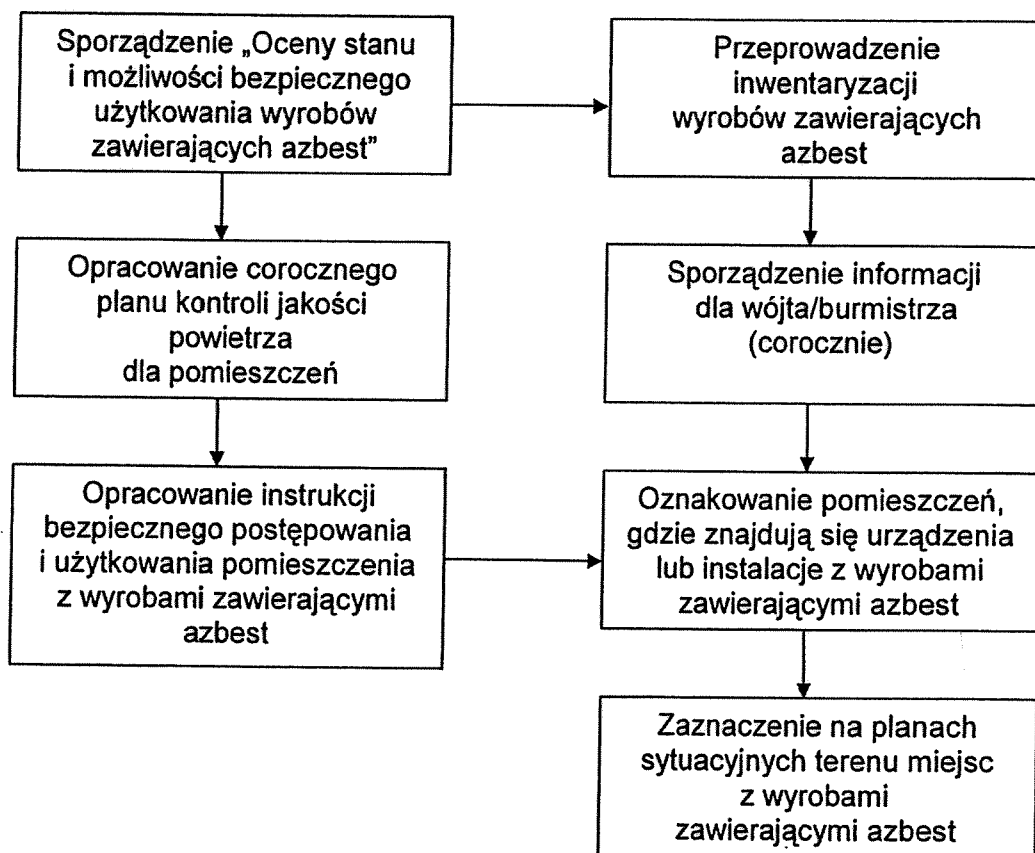
Wzory informacji według załączników:

- nr 2 – Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania.
- nr 3 – Informacja o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone.

Informacje przedkłada się corocznie, celem wykazania ewentualnych zmian w ilości posiadanych wyrobów zawierających azbest, co pozwoli na ocenę zagrożenia dla ludzi i środowiska w danym rejonie. Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie występują wyroby zawierające azbest, ma ponadto obowiązki:

- oznakowania pomieszczeń, gdzie znajdują się urządzenia lub instalacje z wyrobami zawierającymi azbest – odpowiednim znakiem ostrzegawczym dla azbestu,
- opracowania i wywieszenia na widocznym miejscu instrukcji bezpiecznego postępowania i użytkowania pomieszczenia z wyrobami zawierającymi azbest,
- zaznaczenia na planie sytuacyjnym terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest.

Ponadto, jeżeli w budynku, budowli, instalacji lub urządzeniu oraz na terenie znajdują się wyroby zawierające azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m³ (tzw. „miękkie”) lub, jeżeli wyroby zawierają azbest krokidolit, a także, jeżeli te wyroby znajdują się w zamkniętych pomieszczeniach, lub istnieje uzasadniona obawa dużej emisji azbestu do środowiska – właściciel lub zarządca powinien opracować plan kontroli jakości powietrza (monitoringu), a jego wyniki uwzględnić przy dalszej eksploatacji lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Procedura 2. Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i postępowania właścicieli, zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów z wyrobami zawierającymi azbest – przed i w czasie wykonywania prac usuwania lub zabezpieczania takich wyrobów.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje okres od podjęcia decyzji o zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, do zakończenia tych robót i uzyskania stosownego oświadczenia wykonawcy prac.

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest, powinien dokonać identyfikacji rodzaju i ilości azbestu w wyrobach, przez uprawnione do takich prac laboratorium. Identyfikacja azbestu powinna nastąpić w okresie użytkowania wyrobów, jeszcze przed rozpoczęciem wykonywania prac zabezpieczenia lub usuwania takich wyrobów, o ile informacja ta, nie jest podana w innych dokumentach budowy przedmiotowego obiektu. Identyfikacja azbestu jest obowiązkiem właściciela lub zarządcy, wynikającym z tytułu własności oraz odpowiedzialności prawnej, dotyczącej ochrony osób trzecich od szkód

mogących wynikać nieodpowiedniej eksploatacji przedmiotu stanowiącego własność. Wyniki identyfikacji azbestu powinny być uwzględniane przy:

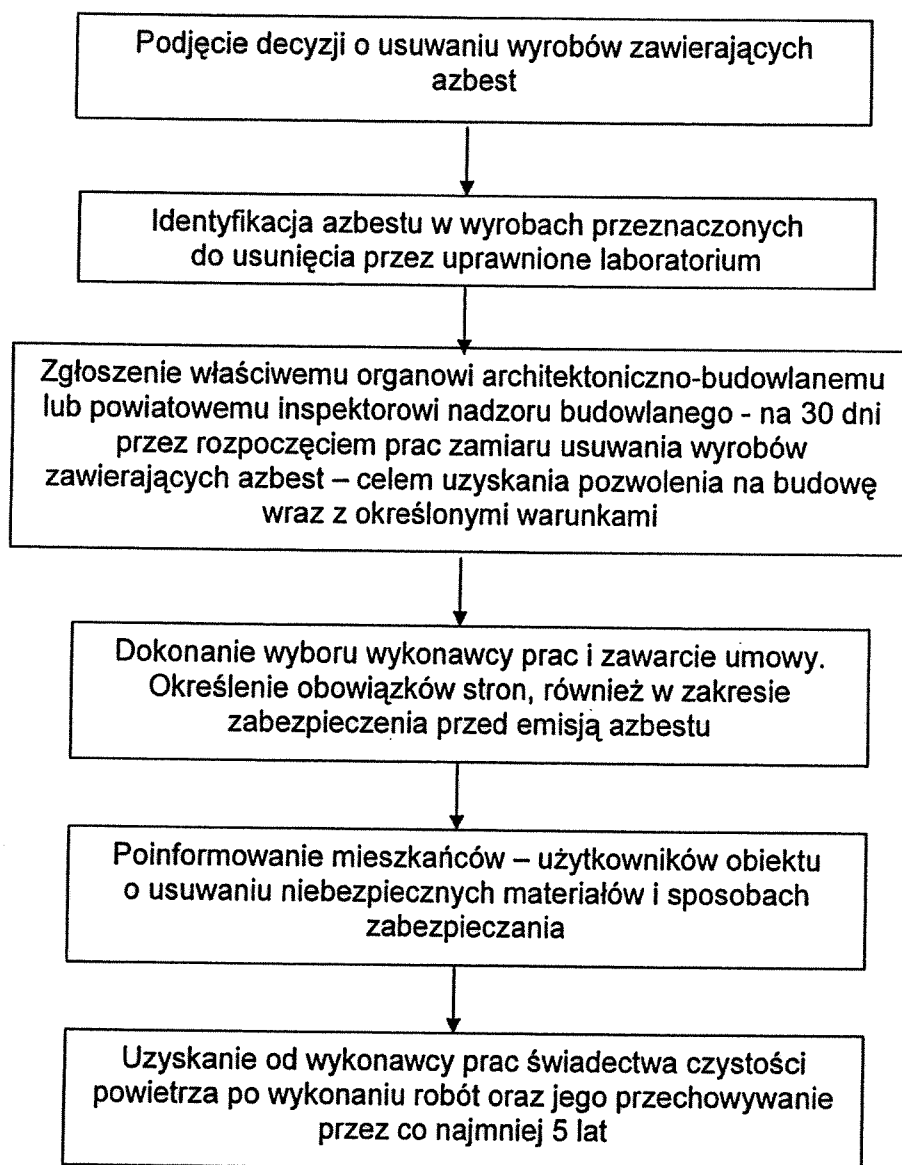
- sporządzaniu „Oceny...”,
- sporządzaniu informacji dla wójta, burmistrza, prezydenta miasta,
- zawieraniu umowy na wykonanie prac zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest z wykonawcą tych prac – wytwarzającym odpady niebezpieczne.

Właściciel lub zarządca może zlecić innym – odpowiednio przygotowanym osobom lub podmiotom prawnym – przeprowadzenie czynności wykonania identyfikacji azbestu w wyrobach. W każdym przypadku powinno to mieć miejsce przed rozpoczęciem prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z wyrobami zawierającymi azbest, ma obowiązek dopełnienia wymogów wynikających z przepisów ustawy – Prawo budowlane tj. uzyskania pozwolenia na budowę lub złożenia z odpowiednim wyprzedzeniem wniosku zgłoszenia robót budowlanych. Wniosek powinien być sporządzony z uwzględnieniem przepisów wynikających z art. 30 ust. 7 ustawy – Prawo budowlane. Zatajenie informacji o występowaniu azbestu w wyrobach, które będą przedmiotem prac remontowo budowlanych skutkuje – na podstawie ustawy - Prawo ochrony środowiska – odpowiedzialnością prawną. Po dopełnieniu obowiązków formalnoprawnych, właściciel lub zarządca dokonuje wyboru wykonawcy prac - wytwórcy odpadów niebezpiecznych. Zawiera umowę na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczenia budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z azbestu. W umowie powinny być jasno sprecyzowane obowiązki stron, również w zakresie zabezpieczenia przed emisją azbestu w czasie wykonywania prac.

Niezależnie od obowiązków wykonawcy prac, właściciel lub zarządca powinien poinformować mieszkańców lub użytkowników budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, o usuwaniu niebezpiecznych materiałów zawierających substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla ludzi oraz o sposobach zabezpieczenia przed tą szkodliwością.

Na końcu właściciel lub zarządca powinien uzyskać od wykonawcy prac, pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonania robót i oczyszczenia z azbestu, a następnie przechowywać je przez okres, co najmniej 5 lat, wraz z inną dokumentacją budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu.

Procedura 3. Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zasad postępowania podczas prac przygotowawczych do zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje całokształt prac oraz postępowania dotyczącego przygotowania do zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Opis szczegółowy

W rozumieniu przepisów ustawy o odpadach (art. 3 ust. 3 pkt. 22) wytwórcą odpadów powstających w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątnięcia, konserwacji i napraw

jest podmiot, który świadczy usługę, chyba, że umowa o świadczeniu usługi stanowi inaczej, a więc wykonawca prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Wytwórcę odpadów obowiązuje postępowanie określone przepisami ustawy o odpadach. Podstawową czynnością dla przedsiębiorcy, który zamierza podjąć działalność w zakresie wytwarzania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, w ilości powyżej 0,1 Mg rocznie, jest opracowanie programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi i zawierającymi azbest zatwierdzonego przez właściwego, ze względu na miejsce wytwarzania odpadów, starostę.

W niektórych, określonych ustawą przypadkach, program zatwierdza wojewoda.

Program gospodarki odpadami niebezpiecznymi dołączony do wniosku o wydanie decyzji zatwierdzającej program, powinien zawierać:

- wyszczególnienie rodzajów odpadów niebezpiecznych, przewidzianych do wytwarzania, a w przypadku, gdy określenie rodzaju nie jest wystarczające do ustalenia zagrożeń,
- jakie mogą powodować odpady niebezpieczne, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania składu chemicznego i właściwości odpadów,
- określenie ilości odpadów niebezpiecznych poszczególnych rodzajów przewidzianych do wytworzenia w ciągu roku,
- informacje wskazujące na sposoby zapobiegania powstawaniu odpadów niebezpiecznych lub ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
- opis dalszego sposobu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi, z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych,
- wskazanie miejsca i sposobu oraz rodzaju magazynowanych odpadów niebezpiecznych.

Wytwórca odpadów (wytwarzający rocznie do 0,1 Mg odpadów niebezpiecznych) na 30 dni przed rozpoczęciem działalności powodującej powstawanie odpadów lub zmianą tej działalności wpływającą na ilość lub rodzaj wytwarzanych odpadów lub sposobów gospodarowania nimi, opracowuje i składa właściwemu wojewodzie lub staroście (w 4 egzemplarzach) informację o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania nimi.

Informacja powinna zawierać:

- wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do wytwarzania, w przypadku, gdy określenie rodzaju nie jest wystarczające, do ustalenia zagrożeń, jakie te odpady mogą powodować, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania podstawowego składu chemicznego i właściwości odpadów,
- określenie ilości odpadów poszczególnych rodzajów przewidzianych do wytwarzania w ciągu roku,
- informacje wskazujące na sposoby zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
- opis dalszego sposobu gospodarowania odpadami, z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- wskazanie miejsca i sposobu oraz rodzaju magazynowanych odpadów.

Do rozpoczęcia działalności powodującej powstawanie odpadów można przystąpić, jeżeli organ właściwy do przyjęcia informacji, w terminie 30 dni od dnia złożenia informacji nie wniesie sprzeciwu, w drodze decyzji. Wytwórca odpadów może zlecić wykonanie obowiązku gospodarowania odpadami innemu posiadaczowi odpadów. Posiadacz odpadów może je przekazywać wyłącznie podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki odpadami.

Po dopełnieniu obowiązków wynikających z ogólnych zasad postępowania wykonawca prac uprawniony jest do przyjęcia zlecenia i zawarcia umowy na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest, wraz z oczyszczaniem miejsca prac z azbestem. Dla prawidłowego zawarcia umowy koniecznym jest określenie stanu środowiska przed przystąpieniem do prac, w tym strefy przyszłych prac. Pozwoli to na określenie stopnia narażenia na azbest w miejscu pracy oraz prawidłowe przygotowanie planu prac.

Plan pracy powinien być sporządzony zgodnie ze stosownymi przepisami i zawierać m.in.:

- określenie miejsca wykonywania prac oraz charakteru prac i przewidywanego czasu ich trwania,
- określenie rodzaju azbestu w wyrobach przeznaczonych do usunięcia,
- aktualną „Ocenę stanu...”,
- przewidywaną ilość wytwarzanych odpadów do usunięcia,
- ustalenie odpowiednich sposobów usuwania wyrobów zawierających azbest,
- określenie rodzajów i metod pracy, z uwzględnieniem technicznych środków,
- określenie sposobów eliminowania lub ograniczenia uwalniania się pyłu azbestu do powietrza,
- zapewnienie pracownikom niezbędnej ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy,
- charakterystykę środków ochronnych użytych do ochrony pracowników i innych osób znajdujących się w miejscu pracy.

Następnie powinien zostać opracowany plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, "plan bioz", obejmujący m.in.:

- informacje dotyczące przewidywanych zagrożeń, występujących podczas realizacji robót budowlanych, określające skalę i rodzaje zagrożeń oraz miejsce i czas ich wystąpienia,
- informacje o wydzieleniu i oznakowaniu miejsc prowadzenia robót budowlanych, stosownie do rodzaju zagrożenia,
- informacje o sposobie prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych, w tym: określenie zasad postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia, konieczność stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej, zasady bezpośredniego nadzoru nad pracami szczególnie niebezpiecznymi, przez wyznaczone w tym celu osoby,
- określenie sposobu przechowywania i przemieszczania materiałów, wyrobów, substancji oraz preparatów niebezpiecznych na terenie budowy,

- wskazanie środków technicznych i organizacyjnych, zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie.

Pracodawca jest obowiązany zapoznać pracowników lub ich przedstawicieli z planem prac, szczególnie w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Wykonawca prac jest obowiązany przeszkolić wszystkie osoby pozostające w kontakcie z azbestem, pracowników bezpośrednio zatrudnionych, kierujących i nadzorujących prace w zakresie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy postępowaniu z wyrobami zawierającymi azbest i ich odpadami. Szkolenie powinno być przeprowadzone zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, oraz przez upoważnione instytucje i potwierdzone odpowiednim świadectwem lub zaświadczeniem.

Pracodawca jest obowiązany do zapewnienia pracownikom odpowiednich ubrań roboczych zabezpieczających pracowników w czasie trwania robót i oczyszczania terenu.

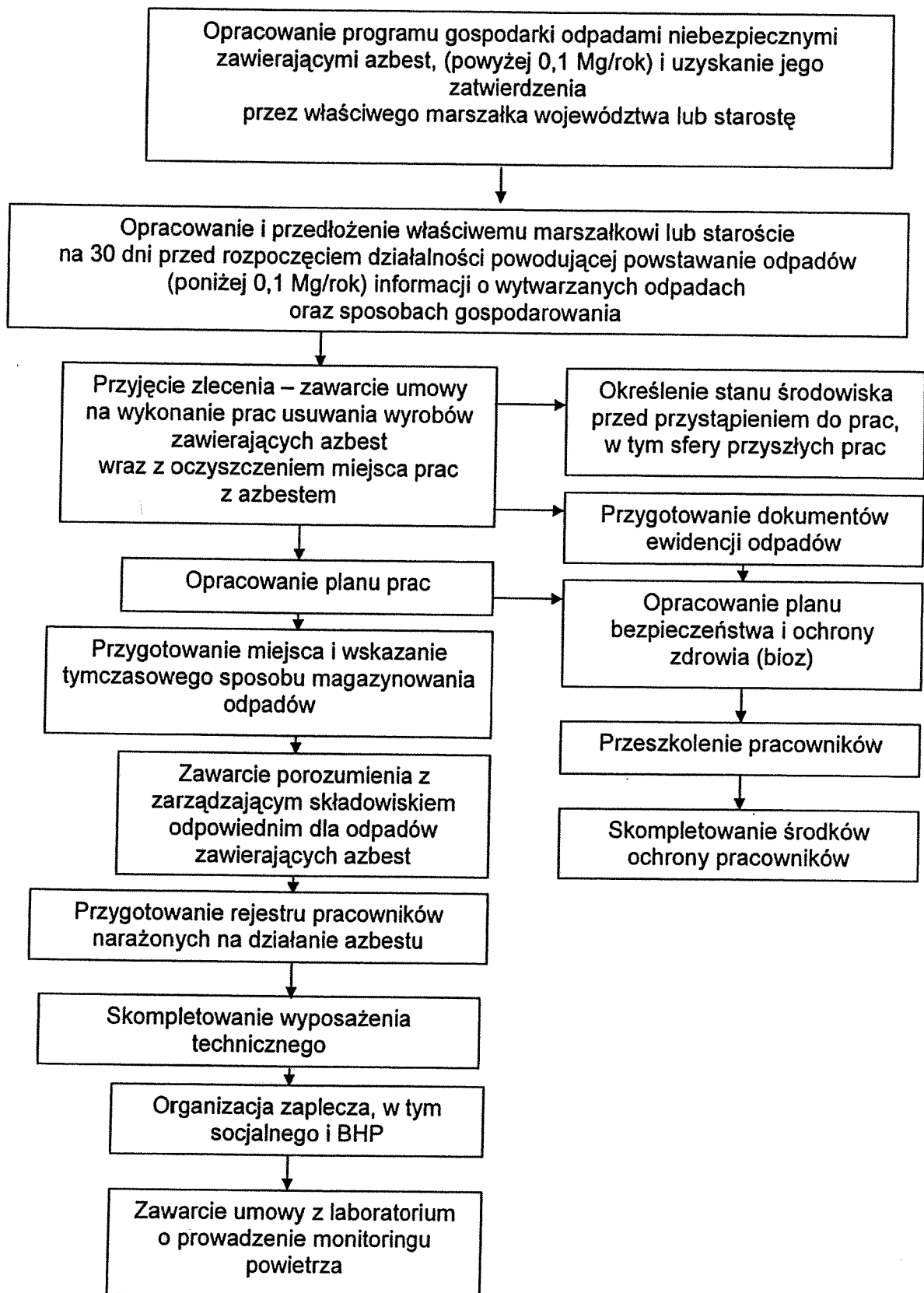
Pracodawca będący wytwórcą odpadów niebezpiecznych, zawierających azbest obowiązany jest do przygotowania, prowadzenia i przechowywania rejestru pracowników narażonych na działanie azbestu.

Ważną sprawą jest przygotowanie miejsca i sposobu tymczasowego magazynowania odpadów niebezpiecznych na placu budowy, po ich demontażu, a jeszcze przed transportem na składowisko. Miejsce takie powinno być wydzielone i zabezpieczone przed dostępem osób niepowołanych oraz oznakowane znakami ostrzegawczymi o treści: „Uwaga! Zagrożenie azbestem!”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”. Na potrzeby ewidencji odpadów niebezpiecznych, wytwórca odpadów przygotowuje dokumenty, którymi są:

- karta ewidencji odpadu,
- karta przekazania odpadu.

Celem zapewnienia składowania odpadów niebezpiecznych powstałych po usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwórca odpadów powinien przed przeprowadzeniem robót, zawrzeć porozumienie z zarządzającym składowiskiem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Ważne znaczenie dla prawidłowego przygotowania robót ma skompletowanie wyposażenia technicznego, w tym narzędzi ręcznych i wolnoobrotowych, narzędzi mechanicznych, urządzeń wentylacyjnych oraz podstawowego sprzętu przeciwpożarowego. Na tym etapie należy też zabezpieczyć techniczne środki zapobiegające emisji azbestu w miejscu pracy oraz środowisku, w zależności od określenia stanu środowiska, przed przystąpieniem do wykonywania prac. Jeżeli usuwane są wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m^3 , lub inne, mocno uszkodzone, a także zawierające krokidolit oraz wyroby znajdujące się w pomieszczeniach zamkniętych, to niezbędne jest zawarcie umowy z laboratorium upoważnionym do prowadzenia monitoringu powietrza. Duże znaczenie ma również przygotowanie i organizacja zaplecza budowy, w tym części socjalnej.

W planie prac – w zależności od wielkości lub specyfiki budynku, budowli, instalacji lub urządzenia, a również terenu, gdzie prowadzone będą prace zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest, także występującego stopnia narażenia na azbest – mogą zostać określone również inne niezbędne wymagania.

Procedura 4. Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczeniem obiektu, terenu, instalacji.

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania wykonawców (wytwórców odpadów) prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania od rozpoczęcia do zakończenia prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczaniem budynku, budowli, instalacji lub urządzenia i terenu z pozostałości azbestu.

Opis szczegółowy

Na wstępie należy wykonać odpowiednie zabezpieczenia obiektu, będącego przedmiotem prac i miejsc ich wykonywania, a także terenu wokół – przed emisją pyłu azbestu, która może mieć miejsce w wyniku prowadzenia prac.

Teren należy ogrodzić, zachowując bezpieczne odległości od traktów komunikacyjnych dla pieszych, nie mniej niż 2 m przy zastosowaniu osłon. Teren prac należy ogrodzić poprzez oznakowanie taśmami ostrzegawczymi w kolorze biało-czerwonym i umieszczenie tablic ostrzegawczych z napisami „Uwaga! Zagrożenie Azbestem!”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony” lub „Zagrożenie Azbestem krokidolitem”. Przy pracach elewacyjnych powinny być stosowane odpowiednie kurtyny zasłaniające fasadę obiektu, aż do gruntu, a teren wokół objęty kurtyną, powinien być wyłożony grubą folią, dla łatwego oczyszczania po każdej zmianie roboczej.

Ogólne zasady postępowania przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest określają następujące wymagania:

- nawilżanie wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem i utrzymanie w stanie wilgotnym przez cały czas pracy,
- demontaż całych wyrobów (płyty, rur, kształtek itp.) bez jakiegokolwiek uszkodzenia, tam gdzie jest to technicznie możliwe,
- odspajanie wyrobów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych narzędzi mechanicznych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze,
- prowadzenie kontrolnego monitoringu powietrza, w przypadku występowania stężeń pyłu azbestu, przekraczających dopuszczalne wartości dla miejsca pracy,
- po każdej zmianie roboczej, usunięte odpady zawierające azbest, powinny zostać szczelnie opakowane i składowane na miejscu ich tymczasowego magazynowania,
- codzienne, staranne oczyszczanie strefy prac i terenu wokół, dróg wewnętrznych oraz maszyn i urządzeń, z wykorzystaniem podciśnieniowego sprzętu odkurzającego, zaopatrzonego w filtry o dużej skuteczności ciągu (99,99% lub na mokro). Niedopuszczalne jest ręczne zamiatanie na sucho, jak również czyszczenie pomieszczeń i narzędzi pracy przy użyciu sprężonego powietrza.

W przypadku prowadzenia prac z wyrobami azbestowo-cementowymi, których gęstość objętościowa wynosi mniej niż 1000kg/m^3 , (tzw. miękkie), a także z innymi wyrobami, których powierzchnia jest w widoczny sposób uszkodzona lub zniszczona lub, jeżeli prace prowadzone są na obiektach, z wyrobami zawierającymi azbest krokidolit, lub też w pomieszczeniach zamkniętych, powinny być zastosowane szczególne zabezpieczenia strefy prac i ochrony pracowników oraz środowiska, niezależnie od ogólnych zasad postępowania. Są to m.in.:

- komory dekontaminacyjne (śluzy) dla całych pomieszczeń lub stanowiące łącznik izolacyjny między miejscem stanowiącym strefę prac, a miejscem na zewnątrz obiektu,
- zaostrzone rygory przestrzegania stosowania środków ochrony osobistej.
- inne metody, określone na etapie prac przygotowawczych.

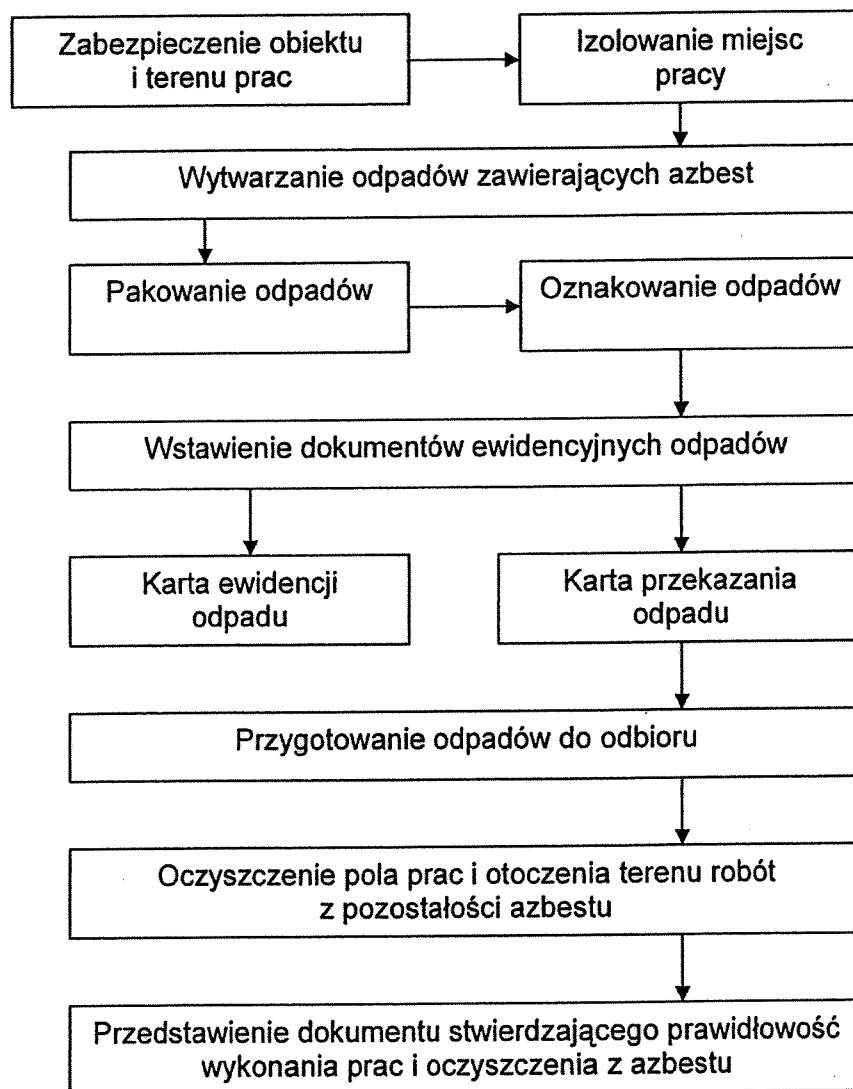
W obiekcie przylegającym do strefy prac, należy zastosować odpowiednie zabezpieczenia, w tym uszczelnienie otworów okiennych i drzwiowych, a także inne, właściwe dla stopnia narażenia środki zabezpieczające.

Wszystkie zdemontowane wyroby zawierające azbest powinny być szczelnie opakowane w folie z polietylenu, lub polipropylenu o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm i zamykane w sposób uniemożliwiający przypadkowe otwarcie (zgrzewem ciągłym lub taśmą klejącą). Niedopuszczalne jest stosowanie worków papierowych. Odpady powstałe z wyrobów o gęstości objętościowej większej niż 1000kg/m^3 , a więc płyty i rury azbestowo-cementowe, lub ich części powinny być szczelnie opakowane w folię. Pył azbestowy oraz odpady powstałe z wyrobów o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m^3 powinny być zestalone przy użyciu cementu lub żywic syntetycznych i po związaniu spoiwa szczelnie zapakowane w folię. Pakowanie usuniętych wyrobów zawierających azbest powinno odbywać się wyłącznie do opakowań przeznaczonych do ostatecznego składowania i wyraźnie oznakowane, w sposób określony dla azbestu. Etykiety i zamieszczone na nich napisy powinny być trwałe, nieulegające zniszczeniu, pod wpływem warunków atmosferycznych i czynników mechanicznych. Dla usuniętych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest oraz ich transportu na składowisko odpadów niebezpiecznych, wypełnia się:

- kartę ewidencji odpadu,
- kartę przekazania odpadów.

Po zakończeniu prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest – wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych – wykonawca prac ma obowiązek dokonania prawidłowego oczyszczenia strefy prac i otoczenia z pozostałości azbestu.

Oczyszczenie powinno nastąpić przez zastosowanie urządzeń filtracyjno wentylacyjnych z wysokoskutecznym filtrem (99,99%) lub na mokro. Wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia właścicielowi lub zarządcy obiektu, będącego przedmiotem prac, oświadczenia stwierdzającego prawidłowość wykonania prac i oczyszczenia z azbestu. W przypadku, kiedy przedmiotem prac były wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m^3 lub wyroby mocno uszkodzone i zniszczone lub prace obejmowały wyroby zawierające azbest krokidolit lub prowadzone były w pomieszczeniach zamkniętych, wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia wyników badania powietrza, przeprowadzonego przez uprawnione do tego laboratorium lub instytucje.

Procedura 5. Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania dotyczących przygotowania i transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania począwszy od uzyskania zezwolenia na transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, poprzez pozostałe czynności i obowiązki transportującego takie odpady – aż do ich przekazania na składowisko odpadów, przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

Opis szczegółowy

Posiadacz odpadów, który prowadzi działalność w zakresie zbierania lub transportu odpadów jest obowiązany uzyskać zezwolenie na prowadzenie tej działalności. Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów wydaje starosta. Właściwym starostą do wydania zezwolenia na transport odpadów jest starosta właściwy ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania posiadacza odpadów.

Wniosek o zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów powinien zawierać:

- wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do transportu, w przypadku, gdy określenie rodzaju jest niewystarczające do ustalenia, zagrożeń, jakie te odpady mogą powodować dla środowiska, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania podstawowego składu chemicznego i właściwości odpadów,
- oznaczenie obszaru prowadzenia działalności,
- wskazanie sposobu i środków transportu odpadów,
- przedstawienie możliwości technicznych i organizacyjnych pozwalających należycie wykonywać działalność w zakresie transportu odpadów,
- przewidywany okres wykonywania działalności w zakresie transportu odpadów.

Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów jest wydawane w drodze decyzji przez właściwy organ na czas oznaczony nie dłuższy niż 10 lat.

Transportem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest może zajmować się wytwórca odpadów lub inny, uprawniony do tego podmiot prawny. W każdym przypadku konieczne jest uzyskanie od właściwego starosty zezwolenia na transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Przekazanie partii odpadów zawierających azbest przez wytwórcę odpadów innemu posiadaczowi odpadów niebezpiecznych, np. w celu ich dalszego transportu odbywa się z zastosowaniem karty przekazania odpadu – sporządzonej przez wytwórcę odpadów.

Do obowiązków posiadacza odpadów niebezpiecznych prowadzącego działalność wyłącznie w zakresie ich transportu na składowisko należy:

- posiadanie karty przekazania odpadu z potwierdzeniem przejęcia odpadu,
- posiadanie dokumentu przewozowego z opisem towarów (odpadów) niebezpiecznych,
- posiadanie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu odpadów niebezpiecznych,
- posiadanie przez kierowcę zaświadczenia ADR o ukończeniu kursu doszkalcającego dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne,
- oznakowanie pojazdu odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi,
- utrzymanie czystości skrzyni ładunkowej pojazdu,
- sprawdzenie stanu opakowań i ich oznakowanie litera „a”,
- sprawdzenie umocowania sztuk przesyłki z odpadami w pojeździe.

Transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, należy prowadzić z zachowaniem przepisów dotyczących transportu towarów niebezpiecznych spełniając określone w tych przepisach kryteria klasyfikacyjne.

Odpady zawierające azbest pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz odpady izolacyjne zawierające azbest, zgodnie z ADR zaliczone

zostały do klasy 9 – różne materiały i przedmioty niebezpieczne, z czego wynikają określone wymagania przy transporcie.

Posiadacz odpadów, dokonujący ich transportu, obowiązany jest do posiadania dokumentu przewozowego materiałów niebezpiecznych, który według ADR powinien zawierać:

- numer rozpoznawczy odpadu nadawanego do przewozu i jego pełna nazwę,
- klasę, do której należy odpad nadawany do przewozu,
- liczbę sztuk przesyłki,
- całkowitą ilość przewożonych odpadów,
- nazwy i adresy nadawcy oraz odbiorcy przewożonych odpadów (składowiska).

Do przewożenia odpadów zawierających azbest mogą być używane samochody ciężarowe z nadwoziem skrzyniowym, bez przyczepy lub z jedną przyczepą. Pojazdy przewożące odpady niebezpieczne powinny być zaopatrzone w świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu towarów niebezpiecznych. Świadectwo to wystawiane jest przez Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego na podstawie badania technicznego pojazdu dokonanego przez okręgową stację kontroli pojazdów oraz sprawdzenia dokonanego przez Transportowy Dozór Techniczny. Kierowca wyznaczony do przewozu odpadów zawierających azbest, obowiązany jest posiadać – poza prawem jazdy – zaświadczenie ADR ukończenia kursu dokształcającego kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne, wydane przez podmiot posiadający zezwolenie marszałka województwa na prowadzenie takiej działalności.

Każdy pojazd przewożący odpady zawierające azbest powinien być oznakowany dwiema odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi bez numerów rozpoznawczych.

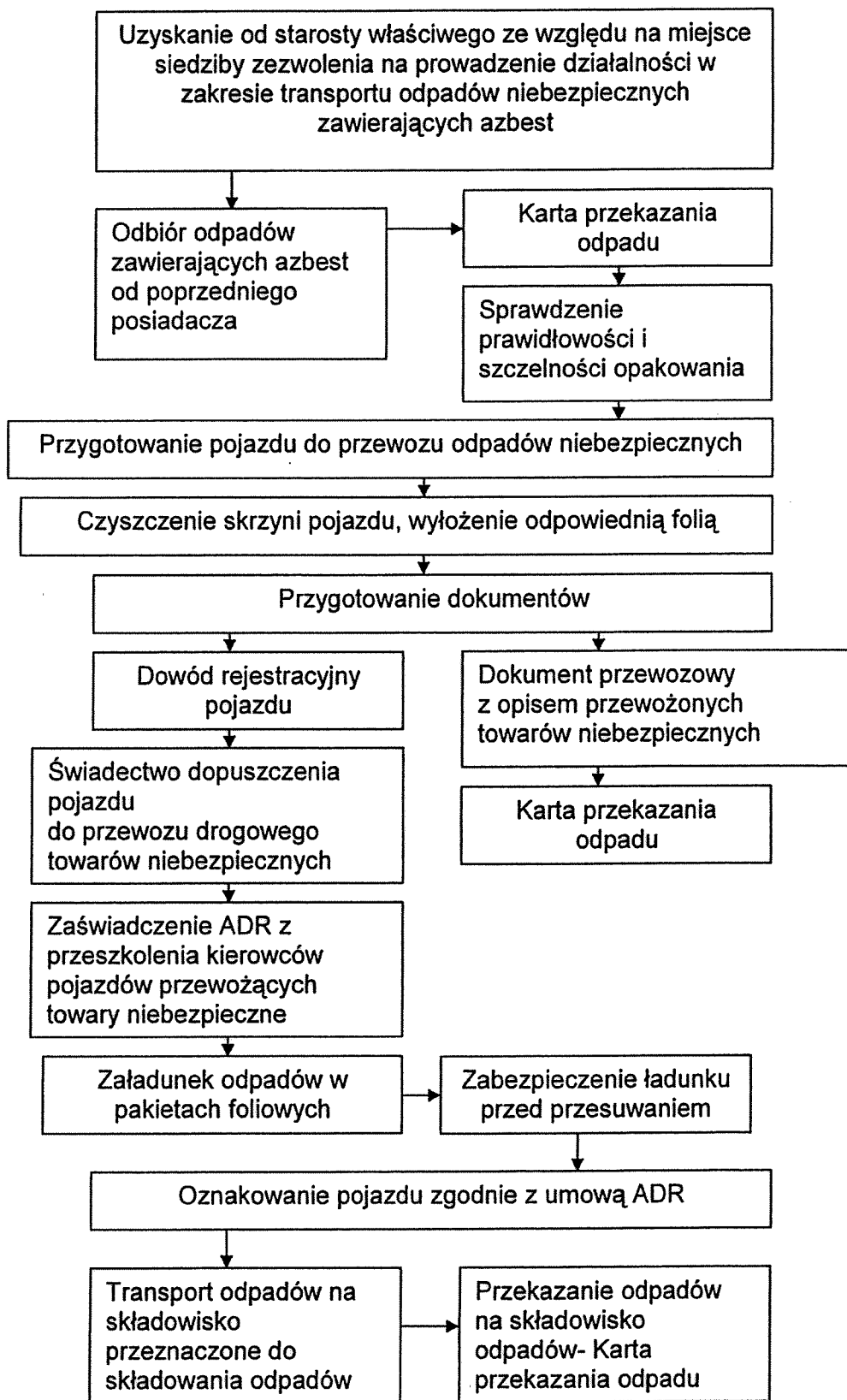
Tablice te powinny być prostokątne, o wymiarach 30x40 cm, barwy pomarańczowej odblaskowej, dookoła otoczone czarnym nieodblaskowym paskiem o szerokości nieprzekraczającej 15mm. Po wyładowaniu odpadów tablice te nie mogą być widoczne na pojeździe stojącym lub poruszającym się po drodze.

Przed każdym załadunkiem odpadów, skrzynia ładunkowa pojazdu powinna być dokładnie oczyszczona, w szczególności z ostrych i twardych przedmiotów (np. gwoździ, śrub) nie stanowiących integralnej części nadwozia pojazdu. Wskazane jest wyłożenie podłogi skrzyni ładunkowej folią, w celu zabezpieczenia przed uszkodzeniem opakowań. Załadunek i rozładunek odpadów (palet, pojemników typu big-bag) powinny odbywać się przy wykorzystaniu dźwigu lub podnośnika.

Transportujący odpady powinien odmówić przyjęcia przesyłki odpadów, która nie posiada oznakowania wyrobów i odpadów zawierających azbest oraz w przypadku, gdy opakowanie zostało uszkodzone przy załadunku. Sztuki przesyłki z opadami zawierającymi azbest powinny być ułożone i umocowane na pojeździe tak, aby w czasie ich przewozu nie przesunęły się oraz nie były narażone na tarcie, wstrząsy, przewracanie się i wypadnięcie z pojazdu. W trakcie przewozu ładunek powinien być dokładnie zabezpieczony folią lub plandeką przed uszkodzeniem.

Po każdym wyładunku odpadów z pojazdu, należy dokładnie sprawdzić, czy na powierzchni skrzyni ładunkowej nie znajdują się pozostałości po przewożonych odpadach. W razie stwierdzenia takiej pozostałości należy niezwłocznie ją usunąć oraz dokładnie oczyścić pojazd i jego wyposażenie z zachowaniem zasad przewidzianych dla prac przy usuwaniu azbestu.

Odpady niebezpieczne zawierające azbest transportowane są na składowisko przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest. Tam następuje ich przekazanie następnemu posiadaczowi odpadów – zarządzającemu składowiskiem i potwierdzenie tego faktu na karcie przekazania odpadu.

Procedura 6. Składowanie odpadów na składowiskach lub wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu i zasad postępowania dotyczących składowania na składowiskach odpadów lub na wydzielonych kwaterach na terenie innych składowisk odpadów, przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania począwszy od przyjęcia partii odpadów na składowisko, poprzez dalsze czynności, aż do sporządzenia rocznego zbiorczego zestawienia danych o rodzaju i ilości przyjętych odpadów.

Opis szczegółowy

Do obowiązków zarządzającego składowiskiem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest należy:

- przeszkolenie pracowników w zakresie bezpiecznych metod postępowania z odpadami zawierającymi azbest,
- potwierdzenie w karcie przekazania odpadów przyjęcia partii odpadów na składowisko,
- sporządzenie zbiorczego zestawienia danych o rodzaju i ilości odpadów przyjętych na składowisko,
- składowanie odpadów zgodnie z przepisami dotyczącymi odpadów niebezpiecznych zawierających azbest oraz zatwierdzoną instrukcją eksploatacji składowiska,
- zapewnienie deponowania odpadów w sposób nie powodujący uszkodzenia opakowań odpadów,
- wykorzystywanie racjonalnie pojemności eksploatacyjnej składowiska.

Odpady zawierające azbest pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej oznaczone w katalogu odpadów kodami 17 06 01* i 17 06 05* mogą być unieszkodliwiane przez składowanie na składowiskach lub wydzielonych kwaterach na terenie innych składowisk, przeznaczonych do wyłącznego składowania tych odpadów.

Składowiska lub kwatery buduje się w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu ze ścianami bocznymi zabezpieczonymi przed osypywaniem się.

Zarządzający składowiskiem powinien uzyskać pozwolenie na użytkowanie składowiska po zatwierdzeniu instrukcji eksploatacji oraz po przeprowadzeniu kontroli przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. Instrukcje eksploatacji składowiska odpadów niebezpiecznych zatwierdza, w drodze decyzji marszałek województwa.

Kierownik składowiska powinien posiadać świadectwo stwierdzające kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami i m.in. obowiązany jest do prowadzenia ewidencji ilości odpadów przyjmowanych na składowisko.

Zarządzający składowiskiem pobiera od posiadacza odpadów zawierających azbest, opłatę za korzystanie ze środowiska, którą odprowadza na rachunek urzędu marszałkowskiego, właściwego ze względu na miejsce składowania odpadów.

Zarządzający składowiskiem posiadającym wydzielone kwatery powinien zapewnić selektywne składowanie odpadów zawierających azbest, w izolacji od innych odpadów, a miejsce składowania powinno być oznakowane i zaznaczone na planie sytuacyjnym składowiska. Odpady powinny być deponowane na składowiskach zlokalizowanych na terenach oddalonych od budynków mieszkalnych i izolowanych pasem zieleni.

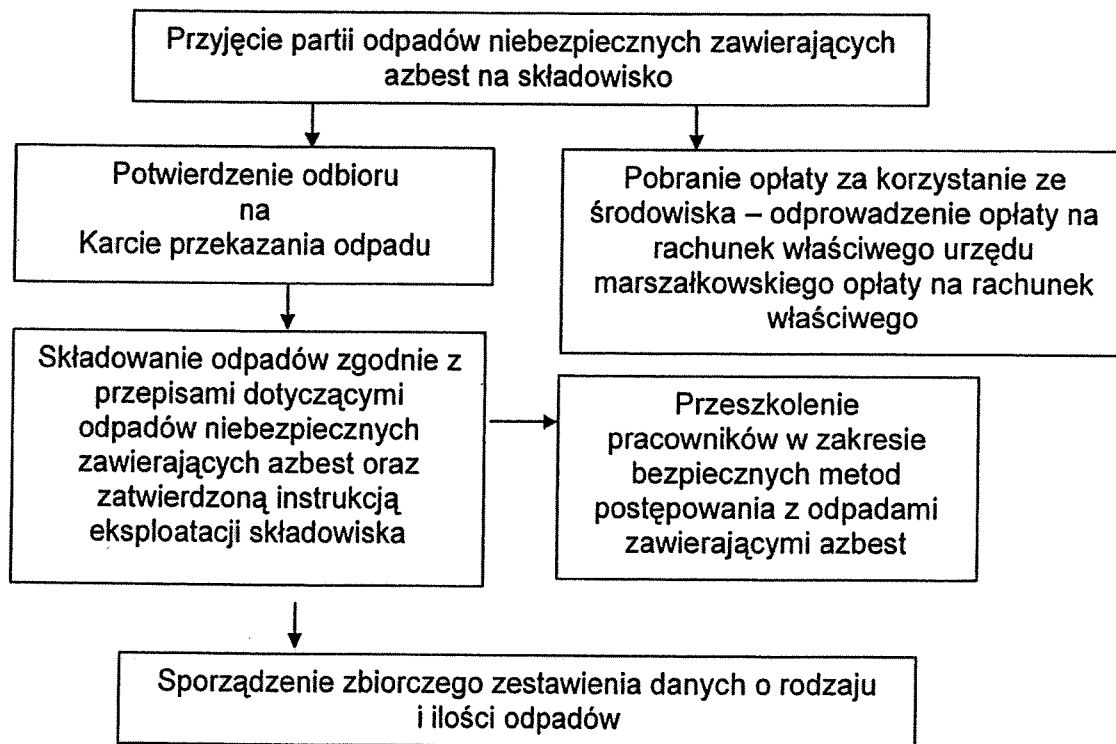
Prace związane z deponowaniem odpadów zawierających azbest należy prowadzić w sposób zabezpieczający przed emisją pyłu azbestowego do powietrza, a podstawowym zadaniem jest niedopuszczenie do rozszczelnienia opakowań odpadów. Opakowania z odpadami należy zdejmować z pojazdu przy pomocy urządzeń dźwigowych i ostrożnie układać w kwaterze składowiska. Niedopuszczalne jest zrzucanie lub wysypywanie odpadów z samochodów. Warstwa zdeponowanych odpadów powinna być zabezpieczona przed uszkodzeniem opakowań przez przykrycie folią lub warstwą gruntu o grubości około 5cm.

Opakowania z odpadami powinny być układane zgodnie z technologią składowania zatwierdzoną w instrukcji eksploatacji składowiska, uwzględniającą racjonalne wykorzystanie pojemności obiektu.

Niedopuszczalne jest kompaktowanie odpadów zawierających azbest, ani poruszanie się pojazdów mechanicznych po powierzchni składowanych odpadów.

Dla składowisk odpadów zawierających azbest o kodach 17 06 01* i 17 06 05* nie stosuje się rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów. Po zakończeniu składowania odpadów zawierających azbest na poziomie 2 m poniżej terenu otoczenia i wypełnieniu gruntem do poziomu terenu, zarządzający składowiskiem powinien złożyć wniosek do właściwego organu w celu uzyskania zgody na zamknięcie składowiska lub jego wydzielonej części.

Zgodę na zamknięcie składowiska odpadów niebezpiecznych wydaje w drodze decyzji marszałek województwa po przeprowadzeniu kontroli składowiska przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

5. INFORMACJE O ILOŚCI, STANIE I GOSPODARCE WYROBAMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST W GMINACH POWIATU GRODZISKIEGO

Warunkiem koniecznym bezpiecznego dla ludzi i środowiska użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest jest rzetelnie sporządzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i ocena ich stanu określająca, w zależności od rodzaju, stanu i sposobu zastosowania azbestu, stopień pilności wymiany wyrobów zawierających azbest.

W rozporządzeniach Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest oraz z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, założono wykonanie inwentaryzacji oraz dokonanie oceny stanu wyrobów zawierających azbest na 2004 r. Od tego też roku właściciele i zarządcy obiektów zobligowani są do przekazywania wojewodzie lub wójtowi / burmistrzowi/ prezydentowi miasta informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania oraz informacji o wyrobach, których wykorzystanie zakończono.

Dla potrzeb niniejszego opracowania przyjęto informacje w zakresie ilości pokryć dachowanych zawierających azbest pozyskane w formie inwentaryzacji przeprowadzonej przez Urzędy Gmin i Urzędy Miejskie oraz Urząd Wojewódzki. Trzeba mieć jednak świadomość, że ze względu na niewypełnienie obowiązku składania ww. informacji dane są cząstkowe. Inna analiza ilości odpadów zawierających azbest nie była prowadzona.

Na terenie Gmin Powiatu Grodzkiego, z uwagi na rolniczy charakter tego obszaru, wyroby zawierające azbest występują przede wszystkim w obiektach budowlanych mieszkalnych i inwentarskich, głównie w postaci różnego rodzaju płyt azbestowo-cementowych wykorzystywanych w latach ubiegłych do wykonania pokryć dachowych oraz elewacji budynków, a także w znikomej ilości w postaci rurociągów i ich izolacji. Biorąc pod uwagę upływ czasu i naturalne procesy zużycia, stan tych elementów będzie się w miarę upływu lat pogarszał, a problem zgodnego z prawem zagospodarowania odpadów azbestowych narastał.

Ilości wyrobów zawierających azbest wbudowanych w obiektach budowlanych na terenie Gmin Powiatu Grodzkiego.

Gmina	Szacunkowa ilość wyrobów azbestowych - osoby fizyczne		Szacunkowa ilość wyrobów azbestowych - osoby inne niż fizyczne		Szacunkowa ilość wyrobów azbestowych - łącznie	
	[m ²]	[Mg]	[m ²]	[Mg]	[m ²]	[Mg]
Granowo	77.060,80	887.669,68	13.883,7	152.720,7	90.944,5	1.000.389,5
Grodzisk Wielkopolski	47.382,32	52.1205,52	14.326,88	157.595,68	61.709,2	678.801,2
Kamieniec	150.101,0	11.651.111,0	-	-	150.101,0	11.651.111,0
Rakoniewice	106.298,6	1.169.284,6	4.229,0	46.519,0	110.527,6	1.215.803,6
Wielichowo	96.467,6	1.061.143,6	2.329,5	25.624,5	98.797,1	1.086.768,1
Powiat ogółem	447.310,32	5.250.413,52	34.769,08	382.459,88	512.049,4	5.632.543,4

Przepisy w sposób bezpośredni nie precyzują, kto może być wykonawcą prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, biorąc jednak pod uwagę obowiązki, jakie postawiono przed wykonawcą, wnioskować należy, że tego typu prace powinna wykonywać wyspecjalizowana jednostka posiadająca stosowne zezwolenia oraz wyposażenie techniczne i socjalne zapewniające prowadzenie prac oraz odpowiednie zabezpieczenie pracowników i środowiska przez narażeniem na działanie azbestu. Wykaz podmiotów uprawnionych zezwoleniem Starosty Grodzkiego do prowadzenia prac związanych azbestem stanowi załącznik nr 4.

6. FINANSOWE ASPEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Na terenie Gmin Powiatu Grodzkiego zinwentaryzowano ok. 512.049,4 m² płyt azbestowych w formie pokryć dachowych. Biorąc pod uwagę tę ilość oraz ustawowe ramy czasowe realizacji „Programu Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest Stosowanych na Terytorium Polski” do dnia 31 grudnia 2032 r. corocznie przez najbliższe 26 lat winno być unieszkodliwiane średnio 19.694,2 m².

Z przedstawionej kalkulacji jasno wynika, że realizacja założeń „Programu Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest Stosowanych na Terytorium Polski” nie jest możliwa bez wydatnej pomocy finansowej Państwa w tym zakresie.

Niniejszy program zakłada, że usuwanie wyrobów zawierających azbest będzie się odbywać ze wsparciem finansowym ze środków publicznych – funduszy ochrony środowiska. Wsparcie dotyczyć ma sfinansowania części kosztów: demontażu, zabezpieczenia, transportu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest. Dofinansowanie odbywać się będzie ze środków Wojewódzkiego, Powiatowego i Gminnych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wysokość udziału finansowego Powiatu będzie zależna od możliwości finansowych w danym roku budżetowym oraz ilości składanych wniosków i corocznie określana przez organy wykonawczy Gmin i Powiatu. Szczegółowe warunki i procedury pomocy finansowej dla osób i innych podmiotów podejmujących się usunięcia i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest określone zostały w „Regulaminie udzielania pomocy finansowej w realizacji programu „Usuwanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gmin Powiatu Grodzkiego przy udziale Wojewódzkiego, Powiatowego i Gminnych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej” przyjętym uchwałą Zarządu Powiatu Grodzkiego. Ww. „Regulamin” stanowi załącznik nr 5.

Możliwość uzyskania dofinansowania będzie adresowana do mieszkańców Gmin Powiatu Grodzkiego – osób fizycznych lub osób fizycznych i prawnych będących właścicielami obiektów budowlanych z wbudowanymi wyrobami zawierającymi azbest oraz władających obiektami budowlanymi użyteczności publicznej i obiektów spółdzielni mieszkaniowych i wspólnot mieszkaniowych - zgodnie z akceptacją Gminy na terenie której położona jest nieruchomość.

Dla oszacowania prawdopodobnych kosztów przedsięwzięcia, przyjęto koszty brutto wykonania usługi demontażu, transportu i unieszkodliwienia odpadów azbestowych – 25 zł (dla płyt falistych – eternitu). Przy ustalaniu kosztów oparto się na informacjach pochodzących od firm świadczących usługi w zakresie demontażu pokryć dachowych i transportu odpadów azbestowych, posiadających zezwolenie Starosty Grodzkiego na działania związane z pracami przy azbestie. Informacje te porównywano do kosztów w innych gminach i powiatach, realizujących podobne programy. W kolejnych latach koszt ten winien być urealniany w oparciu o obowiązujące ceny rynkowe. Należy zaznaczyć, że z analizy ofert wynika duża rozbieżność cenowa za kompleksową usługę związaną z demontażem, transportem i utylizacją płyt azbestowo-cementowych. Biorąc jednak pod uwagę dbałość o środki publiczne przy ustalaniu kosztów wzięto pod uwagę oferty najniższe.

Należy z dużą dozą prawdopodobieństwa założyć, że kwoty rzeczywiste likwidacji tego typu odpadów będą sukcesywnie maleć (coraz większa ilość firm i związana z tym konkurencyjność oraz wzrastająca ilość składowisk odpadów azbestowych). Należy także założyć wzrost świadomości ekologicznej wśród posiadaczy obiektów budowlanych z wbudowanymi elementami zawierającymi azbest i wykonywanie swych ustawowych obowiązków na własny koszt.

Reasumując zasadnym jest, by w celu realizacji tegoż programu w najbliższych latach ujmować i realizować zadanie polegające na udzielaniu dofinansowania ze środków Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej do kosztów usuwania odpadów zawierających azbest z obiektów budowlanych położonych na terenie Powiatu. Program niniejszy należy traktować jako pilotażowy i instruktażowy.

7. HARMONOGRAM RZECZOWY REALIZACJI PROGRAMU

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji
1.	Opracowanie i przyjęcie przez Zarząd Powiatu Grodziskiego Regulaminu udzielania pomocy finansowej w realizacji programu „Usuwanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gmin Powiatu Grodziskiego przy udziale Wojewódzkiego, Powiatowego i Gminnych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Czerwiec 2008
2.	Realizowanie prac w zakresie udzielania dofinansowania ze środków Wojewódzkiego, Powiatowego i Gminnych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej do kosztów usuwania odpadów zawierających azbest, z obiektów budowlanych położonych na terenie Gmin Powiatu	2008 – 2013 z perspektywą do roku 2032
3.	Działalność informacyjna i edukacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków, budowli i instalacji zawierających azbest.	2008 – 2013 z perspektywą do roku 2032
4.	Coroczna aktualizacja bazy danych o obiektach zawierających azbest.	2008 – 2013 z perspektywą do roku 2032
5.	Monitoring i ocena realizacji programu w ramach niniejszego Programu usuwania wyrobów zawierających azbest	2008 – 2013 z perspektywą do roku 2032

8. PODSUMOWANIE

Od 14 maja 2002 r. obowiązuje w Polsce 30 letni „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Dokument powstał w wyniku przyjęcia przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Rezolucji w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki z dnia 19 czerwca 1997 r. oraz ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest.

Potrzeba opracowania „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gmin Powiatu Grodziskiego” została podyktowana koniecznością wsparcia działań polegających na likwidacji, znajdujących się na terenie Gmin Powiatu, znacznych ilości wyrobów zawierających azbest. Rozszerzenie tegoż zagadnienia, szczególnie w zakresie skali i szkodliwości zjawiska oraz sposobów i możliwości likwidacji odpadów zawierających azbest, wynika również z tego, iż w POS i PGO temat został potraktowany zbyt ogólnie.

Należy mieć na uwadze fakt, że, pomimo wprowadzenia zakazu stosowania azbestu, będzie on elementem struktury wielu obiektów jeszcze przez wieloletnia. Należy pamiętać, że nie jest szkodliwa sama obecność w budynku materiałów zawierających

azbest. Niebezpieczeństwo pojawia się w wyniku nieprawidłowego obchodzenia się z tymi elementami, na skutek czego mogą one stać się niebezpieczne, będąc źródłem emisji włókien azbestowych do powietrza. Bardzo ważne jest zastosowanie się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie skutecznych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy, pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia. Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zasadniczym celem uchwalenia „Programu...” jest doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z otoczenia mieszkańców Gmin Powiatu oraz ich bezpieczne i prawidłowe unieszkodliwienie. W programie opisano zagrożenia ze strony azbestu, odpowiadające przepisom prawa szczegółowe instrukcje postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest, cele programu oraz ogólne zasady wsparcia, jakie Powiat zamierza udzielać uprawnionym podmiotom decydującym się na usunięcie elementów zawierających azbest obiektów budowlanych, tym bardziej, że wykorzystywanie azbestu i wyrobów go zawierających ma być zakończone do 31 grudnia 2032 roku. Pomoc ta ma na celu zachęcić do podejmowania tego rodzaju działań oraz zmniejszyć ryzyko związane z nieprawidłowym ich wykonaniem.

Upowszechnienie programu będzie skutkowało podnoszeniem świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją i usuwaniem azbestu, a także w istotny sposób zwiększy ilość unieszkodliwianych zgodnie z prawem odpadów azbestowych.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Mariusz Zgaiński

Wykaz podstawowych aktów prawnych regulujących postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest

USTAWY:

1. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (j.t. Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118),
2. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (j.t. Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20, z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. Nr 11, poz. 84, z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (j.t. Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity z 2008r., Dz. U. Nr 25, poz. 150),
6. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.),
7. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671 z późn. zm.).

ROZPORZĄDZENIA:

1. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206),
2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych (Dz. U. Nr 152, poz. 1737),
3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175, poz. 1439),
4. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nie selektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595),
5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833),
6. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2003 r. Nr I, poz. 12),
7. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu i sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. Nr 220, poz. 1858),
8. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 236, poz. 1986),
9. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 grudnia 2002r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 237, poz. 2011 z późn. zm.),

10. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003r. w sprawie informacji dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126),
11. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876),
12. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71 poz. 649),
13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573 z późn. zm.),
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61 poz. 549),
15. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 7 września 2005 r. sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu (Dz. U. Nr 186, poz. 1553),
16. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824).

ZARZĄDZENIA:

1. Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 marca 1996 r. w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielonych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (M.P. Nr 19, poz. 231).

PRZEWODNICZĄCY RADY
Mariusz Zgaiński

INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾ I MIEJSCU ICH WYKORZYSTYWANIA

(opracowana na podstawie art. 163 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska /Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.2/ oraz Rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 października 2003 w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest /Dz.U.03.192.1876/).

1. Miejsce, adres
2. Właściciel/zarządca/użytkownik^{*)}:
 - a) osoba prawna - nazwa, adres
 - b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres
3. Tytuł własności
4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾
5. Ilość (m², tony)³⁾
6. Termin rozpoczęcia eksploatacji wyrobu :
7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu:
 - a) okresowej wymiany z tytułu zużycia wyrobu
 - b) całkowitego usunięcia niebezpiecznych materiałów i substancji
8. Inne istotne informacje o wyrobach⁴⁾

.....
(podpis)

Data

Objaśnienia:

- *) Niepotrzebne skreślić.
- 1) Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.
 - 2) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:
 - płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
 - płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
 - rury i złącza azbestowo-cementowe,
 - izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
 - wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
 - przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
 - szczeliwa azbestowe,
 - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
 - wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
 - papier, tektura,
 - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura.
 - 3) Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, pomiar z natury).
 - 4) Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest.

PREZESWODNICZĄCY RADY
Mariusz Zgaiński

**INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST ¹⁾,
KTÓRYCH WYKORZYSTYWANIE ZOSTAŁO ZAKOŃCZONE**

(opracowana na podstawie art. 163 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska /Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.2/ oraz Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest /Dz.U.03.192.1876/).

1. Miejsce, adres
2. Właściciel/zarządca ¹⁾:
- a) osoba prawna - nazwa, adres,.....
- b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres
3. Tytuł własności
4. Nazwa, rodzaj wyrobu ²⁾
5. Ilość (m², tony) ³⁾
6. Rok zaprzestania wykorzystywania wyrobów
7. Planowane usunięcia wyrobów:
- a) sposób
- b) przez kogo
- c) termin
8. Inne istotne informacje ⁴⁾

.....
(podpis)

Data

Objaśnienia:

- *) Niepotrzebne skreślić.
- 1) Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.
- 2) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:
- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
 - płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
 - rury i złącza azbestowo-cementowe,
 - izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
 - wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
 - przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
 - szczeliwa azbestowe,
 - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
 - wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
 - papier, tektura,
 - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.
- 3) Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).
- 4) Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym

PRZEWODNICZĄCY MASY

Mariusz Zgaiński

**Wykaz przedsiębiorstw posiadających zgodę na usuwanie materiałów
zawierających azbest na terenie
Powiatu Grodziskiego**

Lp	Nazwa przedsiębiorstwa	Nr decyzji	Data wydania decyzji	Data ważności decyzji
1	DEMO-BUD Katarzyna Napierała ul. Poznańska 13a 62-080 Swadzim	OS7623/24/2003	29.08.2003	31.12.2013
2	KASTOR Tomasz Janiszewski ul. Kolonia 19/B2 Leszno Górne	OS7623/28/2003	07.10.2003	31.,12.2011
3	EKO-PIK sp. z o. o. Środa Wielkopolska ul. Harcerska 16	OS7623/34/2003	22.10,2003	31.12.2013
4	Centrum Gospodarki Odpadami, Azbestu i Recyklingu CARO ul. Zamoyskiego 51 22-400 Zamość	OS7623/37/2003	09.12.2003	31.12.2013
5	Przedsiębiorstwo Budownictwa Lądowego MJ sp. z o. o. ul. Graniczna 6 Reguły 05-816 Michałowice	OS7623/14/2004	11.05.2004	31.12.2010
6	Blacharsko - Dekarstwo Prace Remontowo – Budowlane - Ogólne Stefan Rzepka ul. Boszkowa 7 Bucz 64-234 Przemęt	OS.7623/50/2004	08.12.2004	08.12.2014
7	GRANBUD Sp. J Grzegorz, Maria Czapczyk ul. Sportowa 6 62-066 Granowo	OS.7623/31/2005	06.06.2005	31.12.2015
8	Prywatne Przedsiębiorstwo Przygotowania i Realizacji Budownictwa KONTRAKT Kubiaczyk, Pawlak, Wosiek sp. j. Wilkowice ul. Mórkowska 38	OS.7623/49/2005	16.09.2005	31.12.2015

9	Firma Ogólnobudowlana DACH-POL Maciej Lipski Polesie 7A 63-020 Zaniemyśl	OS.7623/45/2005	19.09.2005	31.12.2015
10	Buhrck Recycling sp. z o. o. ul. Romana maja 1 61-371 Poznań	OS.7623/51/2005	30.09.2005	31.12.2015
11	Ekolog System Sp. z o. o. ul. Książęca 1 61-361 Poznań	OS.7623-60/05	14.12.2005	31.12.2015
12	Przedsiębiorstwo Produkcyjno -Usługowo- Handlowe DEK-BUD Export-Import Grzegorz Chojnacki ul. Morelowa 11 62-065 Grodzisk Wlkp.	OS.7623-62/05	16.12.2005	31.12.2015
13	Zakład Usług Kotlarskich i Budowlanych Jerzy Gruszyński ul. Konickiego 12 61-418 Poznań	OS.7623/54/2004	23.12.2004	23.12.2014
14	Spe – Bau Sp. z o. o. ul. Mielecka 21/1 53-401 Wrocław	OS.7623/3/2005	04.02.2005	04.02.2015
15	P.P.H.U. EKO- MIX ul. Grabiszyńska 163 50-950 Wrocław	OS.7623/15/2005	21.04.2005	31.12.2015
16	Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo- Usługowe ABBA -EKOMED sp.z o.o. 87-100 Toruń ul. Maniuszki 11/13	OS.7623/33/2005	07.07.2005	31.12.2005
17	ALBEKO Singer Sp. J. 87-510 Kotowo gm. Skrwilno	OS.7623/35/2005	20.07.2005	31.12.2015
18	Zakład Ogólnobudowlany Andrzej Zakrzewski ul. Jarochońskiego 6/8 60-235 Poznań	OS.7623/36/2005	20.07.2005	31.12.2015
19	P.P.U.H. ANFRA Franciszek Antczak ul. Dożynkowa 34	OS.7623/38/2005	02.08.2005	31.12.2015

	63-400 Ostrów Wlkp.			
20	Transport – Metalurgia sp. z o. ul. Reymonta 62 97-500 Radomsko	OS.7623/29/2005	05.08.2005	31.12.2015
21	Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe BLACH-DEK 2 Tomasz Piskorz ul. Sturnego 38 64-200 Wolsztyn	OS.7623/40/2005	05.08.2005	31.12.2015
22	ALGADER Hofman sp. z o. o. ul. Wólczańska 133 01-919 Warszawa	OS.7623/42/2005	22.08.2005	31.12.2015
23	GAJAWI P.P.H.U. Gabriel Rogut ul. Odyńca 24 93-150 Łódź	OS.7623/46/2005	13.09.2005	31.12.2015
24	Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe JUKO Jerzy Szczukowski	OS.7623-8/06	06.03.2006	07.03.2016
25	Blacharstwo-Dekarstwo Prace Ogólnobudowlane Marcin Murek ul. Fabiańczyka 11a 64-000 Kościan	OS.7623-12/06	13.04.2006	14.04.2016
26	P.P.U. TEMIPOL Sp. z o.o. ul. Konduktorska 42 40-155 Katowice	OS.7623-21/06	09.06.2006	09.06.2016
27	CARISTA Lech Knopczyk Zespół Produkcji i Usług Paramedycznych – Ochrony Środowiska ul. K. Jarochowskiego 8 60-235 Poznań	OS.7623-33/06	30.08.2006	30.08.2016
28	Zakład Usług Technicznych ZAK Wacław Zakos ul. Kutrzeby 1/35 66-400 Gorzów Wlkp.	OS.7623-34/06	30.08.2006	30.08.2016
29	HYDROGEOTECHNIKA Sp. z o.o. ul. Ścigienego 262 A	OS.7623-05/06	14.03.2006	14.03.2016

	25-116 Kielce			
30	RAFCHEM ul. Górnicza 86/5 54-136 Wrocław	OS.7623-70/06	29.01.2007	26.01.2017
31	Zakład Blacharsko- Dekarsko –Murarski Krzysztof Lasocki ul. Cmentarna 9 62-065 Grodzisk Wlkp.	OS.7623-7/07	12.03.2007	12.03.2017
32	Firma Usługowo- Handlowa Sebastian Janus ul. Klińskiego 10 Śmigiel	OS.7623-15/07	26.04.2007	26.04.2017
33	Zakład Ogólnobudowlany Ryszard Wieczorek ul. Grodziska 19 62-067 Rakoniewice	OS.7623-34/07	30.07.2007	30.07.2017

 PRZEWODNICZĄCY RADY
 Mariusz Zgaiński

**Umowa o przekazywaniu środków finansowych przez
gminy**

zawarta dnia..... w Grodzisku Wlkp., pomiędzy:

Powiatem Grodziskim, ul. Żwirki i Wigury 1, 62 - 065 Grodzisk Wlkp.

reprezentowanym przez:

1)

2)

zwany dalej Powiatem

a

.....

.....

zwaną dalej Gminą

o następującej treści:

§1

1. Strony oświadczają, iż będą wspólnie działać w celu realizacji Programu „Usuwanie wyrobów zawierających azbest na terenie gmin Powiatu Grodziskiego” przy udziale Wojewódzkiego, Powiatowego i Gminnych funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

2. Przedmiotem niniejszej umowy jest określenie zasad przekazywania przez Gminę na rzecz Powiatu środków finansowych gminnego funduszu ochrony środowiska w związku z realizacją Programu „Usuwanie wyrobów zawierających azbest na terenie gmin Powiatu Grodziskiego”.

§2

1. Gmina zobowiązuje się przekazywać corocznie zadeklarowane środki finansowe na realizację Programu, o którym mowa w § 1, jeżeli uczestnikami Programu są osoby zamieszkujące na terenie Gminy (dalej zwane wnioskodawcami). Przekazanie środków warunkuje realizację Programu.

2. Środki finansowe będą przekazywane w wysokościach stanowiących określony procent wartości całkowitej jednostkowego zadania brutto pomnożonej przez ilość złożonych wniosków przez wnioskodawców na dany rok realizacji Programu, zgodnie z zadeklarowanym zaangażowaniem finansowym Gminy, dokonywanym corocznie w terminie określonym w § 7 pkt 2 Regulaminu udzielania pomocy finansowej w realizacji programu, o którym mowa w §1.

§3

Gmina przekaże środki finansowe, w wysokości, o której mowa w § 2 pkt 2, na rachunek Powiatu nr w terminie

§4

Rozliczenie przekazanych przez Gminę środków pieniężnych w ramach Programu będzie następowało corocznie, nie później niż co do dnia 31 stycznia roku następnego po roku realizacji Programu, w formie składanego przez Powiat sprawozdania.

§5

Gmina zobowiązuje się do współdziałania z Powiatem w realizacji pozostałych obowiązków określonych Regulaminem.

§6

1. W sprawach nieuregulowanych zastosowanie mają odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego.

2. Wszelkie zmiany umowy wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności.
3. Umowę sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach po jednym dla każdej ze stron.

Powiat

Gmina

.....

.....

.....

PREZEWOLNICZĄCY RADY
Mariusz Zgaiński

**Wniosek
o dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest**

1. Wnioskodawca.....
.....
.....
2. Adres
wnioskodawcy.....
.....
Telefon.....
3. Szczegółowy opis przedsięwzięcia (dokładne określenie nieruchomości z podaniem numeru działki, zakres prac objętych wnioskiem – demontaż z unieszkodliwieniem / unieszkodliwianie*)
 - ilość wyrobów azbestowych przewidywanych do demontażu i/lub unieszkodliwienia [powierzchnia (m²), masa** (kg)]
 - demontaż c =[m²]
 - unieszkodliwianie*** d =[kg]
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
4. Uwagi i informacje
dodatkowe.....
.....
.....
.....
.....

.....
(data i podpis wnioskodawcy)

* Niepotrzebne skreślić

** Szacunkowa waga płyty cementowo-azbestowej o wymiarze 1 m² wynosi 17 kg

*** Dotyczy wyrobów azbestowych składowanych na nieruchomości, które nie podlegały demontażowi

Wypełnia Urząd Gminy / Urząd Miejski

Uwagi gminy przyjmującej wniosek
.....
.....
.....
.....
.....

Data przyjęcia wniosku przez Urząd Gminy / Urząd Miejski

.....

Data Imię i nazwisko

Wypełnia Starostwo Powiatowe w Grodzisku Wielkopolskim

Koszt realizacji przedsięwzięcia:

- ilość wyrobów azbestowych przewidywanych do demontażu i/lub unieszkodliwienia [powierzchnia (m²), masa (kg)]
 - demontaż c =[m²]
 - unieszkodliwianie d =[kg]
- ustalona stawka za demontaż z unieszkodliwianiem 1m² eternitu wynosi a = zł/m²
- ustalona stawka za unieszkodliwienie 1 kg wyrobów azbestowych wynosi b = zł/kg
- całkowity koszt przedsięwzięcia w złotych:
 - demontaż c(m²) x a(zł/m²) =
 - unieszkodliwianie d(kg) x b(zł/kg) =
 - suma s =
- wnioskowana kwota dotacji w złotych s x% =

Uwagi o przyznaniu dofinansowania:

.....
.....
.....
.....

.....
Data Imię i nazwisko

Akceptuję:

.....
Data Imię i nazwisko

PREZWODNICĄCY RADY
Mariusz Zgaiński

Załącznik nr 3 do Regulaminu

Zaangażowanie finansowe jednostek biorących udział w dofinansowaniu programu
 „Usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gmin Powiatu Grodzkiego w roku 2008”

Gmina	Środki GFOSiGW w zł.	Środki PFOSiGW w zł.	Środki właściciela nieruchomości biorącego udział w programie w zł.	Środki WFOSiGW w zł.	Razem w zł.
Udział w %	24	12,96	36,96	26,08	100
Granowo	15.000,00	8.100,00	23.100,00	16.300,00	62.500,00
Grodzisk Wielkopolski	30.000,00	16.200,00	46.200,00	32.600,00	125.000,00
Kamieniec	12.000,00	6.480,00	18.480,00	13.040,00	50.000,00
Rakoniewice	20.000,00	10.800,00	30.800,00	21.700,00	83.300,00
Wielichowo	15.000,00	8.100,00	23.100,00	16.300,00	62.500,00
Razem:	92.000,00	49.680,00		99.940,00	383.300,00

 PRZEDSIĘBIORCZY RĄD
 Mariusz Zgaiński

**Zaangażowanie finansowe jednostek biorących udział w dofinansowaniu programu
„Usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gmin Powiatu Grodzkiego w roku 2009”**

Gmina	Środki GFOSiGW w zł.	Środki PFOSiGW w zł.	Środki właściciela nieruchomości biorącego udział w programie w zł.	Środki WFOSiGW w zł.	Razem w zł.
Udział w %	22	12	34	32	100
Granowo	15.000,00	8.000,00	23.000,00	25.000,00	71.000,00
Grodzisk Wielkopolski	30.000,00	16.000,00	46.000,00	40.000,00	132.000,00
Kamieniec	10.000,00	6.000,00	18.000,00	20.000,00	54.000,00
Rakoniewice	10.000,00	6.000,00	18.000,00	20.000,00	54.000,00
Wielichowo	20.000,00	12.000,00	32.000,00	25.000,00	89.000,00
Razem:	85.000,00	48.000,00	137.000,00	130.000,00	400.000,00

**Umowa dofinansowania
na pomoc w likwidacji wyrobów zawierających azbest**

zawarta dnia w Grodzisku Wlkp., pomiędzy:
Powiatem Grodziskim, ul. Żwirki i Wigury 1, 62 - 065 Grodzisk Wlkp. reprezentowanym
przez:

- 1)
- 2)

zwany dalej Powiatem

i..... zam....., legitymującym się dow.
osobistym wydanym przez, PESEL

.....
zwany dalej Wnioskodawcą
wspólnie zwani dalej Finansującymi

a

.....
.....
zwanym dalej Wykonawcą

o następującej treści:

§1

1. Przedmiotem niniejszej umowy jest określenie zasad pokrycia przez Finansujących kosztów zadania - robót związanych z usunięciem azbestu przez Wykonawcę w rozumieniu §5 regulaminu udzielania pomocy finansowej w ramach programu „Usuwanie wyrobów zawierających azbest na terenie gmin Powiatu Grodziskiego”.

2. Zadanie, o którym mowa w pkt 1, obejmuje, na wniosek wnioskodawcy z dnia, nieruchomość oznaczoną geodezyjnie jako działka nr położoną w....., ul, gmina:, stanowiącą własność/ posiadanie¹

§ 2

1. Możliwość pokrycia przez Finansujących kosztów zadania, o którym mowa w § 1, na zasadach niżej określonych jest uzależniona od przyznania dofinansowania na to zadanie z poszczególnych funduszy - Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu (WFOŚiGW), Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska (PFOŚiGW) i Gospodarki Wodnej i funduszu Gminy (GFOŚiGW) miejsca zamieszkania wnioskodawcy w ramach realizacji programu „Usuwanie wyrobów zawierających azbest na terenie gmin Powiatu Grodziskiego”.

2. Stwierdza się, że przyznano wnioskodawcy dofinansowanie w ramach ww. programu i że procentowy udział poszczególnych funduszy i wnioskodawcy w finansowaniu zadania brutto będzie wynosić:

- 1) WFOŚiGW w Poznaniu-..... %
- 2) PFOŚiGW %

¹ Niepotrzebne skreślić

- 3) GFOŚIGW - %
 4) wkład wnioskodawcy -%

§3

Ustala się, że:

1) wartość całkowita zadania wynosi:zł. (słownie:.....)

Zadanie	j.m	Cena jednostek	Ilość	Całkowita wartość netto zadania	VAT	Wartość VAT	Całkowita wartość brutto zadania
Demontaż - budynek mieszkalny	m ²	zł	m ²zł	7%złzł
Demontaż - budynek gospodarczy	m ²	zł	m ²zł	22%złzł
Unieszkodliwienie azbestu	kg	złkgzł	7%złzł
Łącznie			zł	zł	zł

2) Wartość przyznanego dofinansowania z funduszy wynosi:zł. (słownie:zł)

Zadanie	Całkowita wartość netto zadania	Poziom dofinansowania	Wartość netto dofinansowania	VAT	Wartość VA	Całkowita wartość brutto zadania
Demontaż - budynek mieszkalnyzł	%	zł	7%złzł
Demontaż - budynek gospodarczyzł%	zł	22%złzł
Unieszkodliwienie azbestuzł%	zł	7%złzł
Łączniezł	zł	złzł

§4

Wnioskodawca zobowiązuje się:

- a) wnieść na rzecz Wykonawcy wkład na pokrycie kosztów zadania, na podstawie wystawionej przez Wykonawcę faktury
- b) zapewnić przedstawicielom Powiatu i właściwej Gminy ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy, możliwość kontroli stanu nieruchomości, będącej przedmiotem wniosku, oraz kontroli realizacji zadania, na które udzielono dofinansowania, na każdym etapie jego realizacji
- c) zawiadomić i przedstawić Powiatowi po zakończeniu zadania dokument potwierdzający jego wykonanie i odbiór (protokół zakończenia i odbioru zadania) w ciągu 5 dni od dnia jego spisania.

§5

1. Ustala się, że Wykonawca wystawi dwie faktury VAT -jedną na Powiat, drugą na wnioskodawcę odpowiednio na kwoty wynikające z procentowego udziału funduszy w wysokościach określonych w § 2 ust. 2 umowy.
2. Podstawą wystawienia faktur jest dokonanie ostatecznego odbioru zadania przez przedstawicieli Powiatu i właściwej Gminy miejsca zamieszkania wnioskodawcy w ramach przeprowadzonej kontroli wykonania zadania. Ostateczny odbiór zadania zostanie dokonany nie później niż w ciągu 5 dni od dnia zawiadomienia przez wnioskodawcę lub wykonawcę o zakończeniu realizacji zadania.
3. Wnioskodawca zapłaci fakturę w ciągu 14 dni od dnia jej doręczenia, a Powiat -po doręczeniu faktury, w ciągu 14 dni od dnia otrzymania środków finansowych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

§6

Umowa może zostać wypowiedziana z zachowaniem dwutygodniowego okresu w przypadku:

- a) niepodpisania z Wykonawcą zadania umowy na wykonanie zadania
- b) nieprzystąpienia przez wnioskodawcę do realizacji zadania, na które przyznano dofinansowanie lub odstąpienia przez niego od jej wykonywania
- c) niedochowania przez wnioskodawcę obowiązku zgłoszenia lub uzyskania pozwolenia na budowę na wykonywanie robót budowlanych zgodnie z ustawą z dnia 7.07.1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2006 nr 156 poz. 1118zecz.)

§7

W przypadku nie wywiązania się przez wnioskodawcę z obowiązku wniesienia wkładu na rzecz Wykonawcy w wysokości i terminie ustalonych, wnioskodawca zapłaci Wykonawcy karę umowną w wysokości 50% wartości wkładu.

§8

Dopuszcza się możliwość renegotjacji warunków umowy w razie wystąpienia okoliczności zmieniających warunki wykonania dofinansowanego zadania, a które nie były znane stronom w momencie podpisywania niniejszej umowy i na które strony przy zachowaniu należytej staranności nie miały wpływu.

§9

Umowę zawiera się na czas realizacji zadania, określonego w § 1, do którego wlicza się czas kontroli przez Powiat i właściwą Gminę zakończenia zadania.

§10

Strony zobowiązują się do wzajemnego informowania się w formie pisemnej o zmianach danych adresowych i innych okolicznościach mogących mieć wpływ na prawidłowe wykonanie obowiązków wynikających z niniejszej umowy.

§11

1. W sprawach nieuregulowanych zastosowanie mają odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego.
2. Wszelkie zmiany umowy wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności.
3. Niniejszą umowę sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

Finansujący

Wykonawca

.....

.....

Powiat

Wnioskodawca

.....
Powiat

PREZWODNICZĄCY RADY
Mariusz Zgaiński

**REGULAMIN
UDZIELANIA POMOCY FINANSOWEJ
W REALIZACJI PROGRAMU
„USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMIN
POWIATU GRODZISKIEGO”
PRZY UDZIALE WOJEWÓDZKIEGO,
POWIATOWEGO I GMINNYCH FUNDUSZY
OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

Ustala się regulamin przyznawania dofinansowania przy usuwaniu i unieszkodliwianiu wyrobów zawierających azbest, w dalszej treści zwanym „Programem”, na podstawie przepisów Rozdziału 4 Działu II Tytułu VII ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity z 2008r., Dz. U. Nr 25, poz. 150) oraz Programu Usuwaniu Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest Stosowanych na Terytorium Polski przyjęty przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 roku.

Rozdział I

Postanowienia ogólne

Regulamin przyznawania dofinansowania, zwany dalej „Regulaminem”, określa cele, zasady i tryb postępowania przy przyznawaniu i rozliczaniu środków finansowych na wykonanie „Programu”.

§1

Przedmiotem „Programu” jest pomoc wnioskodawcom w usuwaniu pokryć dachowych zabudowań oraz wyrobów z azbestu składowanych na terenie należącym do ich nieruchomości.

§2

Procedury z zakresu postępowania objętego przedmiotem niniejszego Regulaminu nadzoruje Starostwo Powiatowe w Grodzisku Wielkopolskim.

§3

Użyte w Regulaminie określenia „azbest” i „wyroby z azbestu” oznaczają wyroby z azbestu rozumiane według przepisów ustawy z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3 poz. 20 ze zmianami).

§4

Przedsięwzięcia związane z unieszkodliwianiem odpadów mogą być realizowane z udziałem środków z funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, o ile przedsięwzięcia te zostały ujęte w planie gospodarki odpadami.

Obowiązkiem jest wykonanie aktualizacji Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami i Gminnych Planów Gospodarki Odpadami (tekst jednolity z 2007r., Dz. U. Nr 39, poz. 251 ze zmianami), którego załącznikiem będzie „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gmin Powiatu Grodziskiego”, o ile do posiadania ww. dokumentów zobowiązuje przepis prawa.

§5

Poprzez usuwanie azbestu należy rozumieć demontaż, usunięcie materiału zawierającego azbest, zabezpieczenie środowiska przed zanieczyszczeniem podczas magazynowania, transport z miejsca wytworzenia odpadu zawierającego azbest do miejsca utylizacji oraz utylizacja wyrobów zawierających azbest.

§ 6

Program realizowany będzie w cyklach rocznych, pod warunkiem uzyskania dofinansowania ze środków Wojewódzkiego, Gminnych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz posiadania środków Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Rozdział II

Środki na dofinansowanie Usuwania azbestu

§ 7

1. Środki na dofinansowanie „Programu”, zwane dalej „Funduszem” pochodzą z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Powiatu Grodzkiego oraz Gminnych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Gmin uczestniczących w dofinansowaniu „Programu”: Granowo, Grodzisk Wielkopolski, Kamieniec, Rakoniewice, Wielichowo.

2. Zaangażowanie finansowe ww. jednostek określane będzie corocznie do końca września roku poprzedzającego rok w którym realizowany będzie „Program”. Informację o wysokości procentowego udziału ww. jednostek oraz wysokości wkładu wnioskodawcy Gminy i Powiat zamieszcza na swoich stronach internetowych.

3. Procentowy udział poszczególnych funduszy w finansowaniu „Programu” będzie wynosić maksymalnie:

1) WFOŚiGW w Poznaniu – do 50%,

2) PFOŚiGW – do 25%,

3) GFOSiGW – do 25%,

4) wkład wnioskodawcy – pozostały udział, jednak nie więcej niż 50 %.

4. Środki finansowe zadeklarowane przez Gminy na realizację „Programu”, Gminy przeکاżą Powiatowi Grodzkiemu przed jego rozpoczęciem, na podstawie zawartej umowy dwustronnej, wg wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do regulaminu.

Rozdział III

Osoby uprawnione do korzystania ze środków Funduszu

§ 8

Do korzystania ze środków finansowych zgromadzonych w Funduszu na realizację „Programu” uprawnione są podmioty (osoby fizyczne i prawne lub fizyczne) będące właścicielami / posiadaczami obiektów budowlanych, w których wbudowany jest azbest na terenie Gmin Powiatu Grodzkiego.

Rozdział IV

Zasady udzielania dofinansowania

§ 9

Dofinansowania z Funduszu, o którym mowa w § 5 udziela się na pisemny wniosek złożony we właściwym Urzędzie Gminy/Urzędzie Miejskim, na formularzu stanowiącym załącznik nr 2 niniejszego regulaminu.

§ 10

1. Wnioski rozpatrywane będą według kolejności ich wpływu do Urzędu Gminy/Urzędu Miejskiego, przy czym ostateczny termin składania wniosków ustala się na dzień 30 sierpnia roku poprzedzającego realizację „Programu”. W przypadku realizacji „Programu” w roku 2008 termin składania wniosków upływa w terminie 1 miesiąca od dnia podania w sposób zwyczajowo przyjęty informacji o naborze wniosków. W przypadku wyczerpania limitu przyznanego przez Gminę na realizację „Programu”, zaprzestaje ona przyjmowania wniosków na dany okres.

2. Gminy po dokonaniu wstępnej oceny i akceptacji wnioski przekazują do Starostwa Powiatowego w Grodzisku Wielkopolskim nie później niż do 14 dni od terminu wskazanego w pkt. 1.

3. Kryterium rozpatrywania wniosków stanowić będzie kolejność złożenia.

4. Ostateczną decyzję o dofinansowaniu podejmuje Powiat Grodziski. O sposobie rozpatrzenia wniosku wnioskodawca zostanie poinformowany pisemnie w terminie do 10 dni od dnia podjęcia decyzji o dofinansowaniu.

§11

Uwzględniając wysokość środków zadeklarowanych przez uczestników "Programu", ustala się corocznie limit środków do wykorzystania na udzielenie dofinansowania przez poszczególne Gminy. Ww. limit określa załącznik nr 3 do niniejszego regulaminu.

Rozdział V

Postępowanie po wpłynięciu wniosków

§ 12

Wnioski złożone w Urzędach Gmin/Urzędach Miejskich, przekazane będą do Starostwa Powiatowego w Grodzisku Wielkopolskim w celu dalszej ich weryfikacji.

§ 13

Przed rozpoczęciem prac wynikających z realizacji "Programu", można przeprowadzić kontrolę stanu nieruchomości będącej przedmiotem wniosku. Kontrolę przeprowadza przedstawiciel Gminy i Powiatu Grodziskiego.

§ 14

Po zweryfikowaniu wniosków i ich pozytywnym rozpatrzeniu, Powiat Grodziski zawiera z wnioskodawcą oraz wykonawcą robót umowę. Warunkiem podpisania przez wnioskodawcę umowy o której mowa w § 14 będzie zgłoszenie Staroście Grodzickiemu, jako organowi administracji budowlanej, zamiar rozpoczęcia robót, o których jest mowa w art. 30 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (Dz.U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 ze zmianami) przynajmniej na 30 dni przed rozpoczęciem robót.

§ 15

Zawarcie umowy jest podstawą przystąpienia wykonawcy do realizacji "Programu".

§ 16

Wzór umowy, o której mowa w § 14, stanowi załącznik nr 4 do niniejszego Regulaminu.

Rozdział VI

Zasady gospodarowania środkami Funduszu

§ 17

1. Podmioty wykonujące prace związane z usunięciem i unieszkodliwieniem azbestu wyłonione zostaną w drodze przetargu publicznego, zorganizowanego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2006 r. Nr 164, poz. 1163 ze zmianami) przez Powiat Grodziski.

2. W skład siedmiosobowej komisji przetargowej wchodzi dwaj przedstawiciele Powiatu Grodziskiego i pięcioro przedstawicieli Gmin. Na zasadzie obserwatora w pracach komisji uczestniczyć może przedstawiciel Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

§ 18

Powiat Grodziski, wykonawca i wnioskodawca zawrą umowę na wykonanie robót będących przedmiotem „Programu”.

§ 19

O zakończeniu prac będących przedmiotem wniosku wykonawca zawiadomi Powiat. Wykonanie prac podlega kontroli przez przedstawicieli Gminy i Powiatu Grodziskiego.

§ 20

1. Po wykonaniu prac i przeprowadzeniu kontroli, o której mowa w § 19 wykonawca prac przedstawia fakturę VAT Powiatowi Grodzkiemu oraz wnioskodawcy w wysokości zgodnej z postanowieniami zawartej umowy, o której mowa w § 18.
2. Środki finansowe przeznaczone na dofinansowanie, przekazywane będą przez Powiat bezpośrednio wykonawcy "Programu", po przedstawieniu przez niego faktury VAT wnioskodawcy oraz dokonaniu odbioru prac przez przedstawicieli Powiatu i właściwej Gminy.
3. Przekazanie przez Powiat Grodziski kwoty dofinansowania wykonawcy "Programu", zgodnie z ustaleniami zawartymi w ust. 1, nastąpi w terminie 14 dni, po otrzymaniu środków finansowych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, do którego Powiat o te środki występować będzie za zrealizowane "Programu" sukcesywnie, zgodnie z warunkami umowy pomiędzy Powiatem Grodzkim a WFOŚiGW.
4. Środki przekazane do Powiatu przez Gminy na realizację "Programu" zgodnie z ustaleniami § 7, a niewykorzystane w odniesieniu do poszczególnych Gmin, podlegać będą zwrotowi tym Gminom zgodnie z postanowieniami zawartej umowy.

Rozdział VII

Postanowienia końcowe

§ 21.

Zakończenie "Usuwania azbestu" nastąpi do dnia 31 grudnia 2013 roku, z możliwością przedłużenia do 31 grudnia 2032 roku.

PREZESDNIĄCY RADY

Mariusz Zgaiński